

Knekket Tranmæl forsvarsviljen i det norske folk fordi han var redd for «hvitegarder»?

«Farnand» retter et voldsomt angrep mot Arbeiderpartiet

I sin tid offentliggjorde bladet «Farnand» dokumenter som tydelig viste de engelske og franske planer om en bestelse av Norge. Etter at overlege Scharffenberg ved sine artikler i Morgenbladet (gjengitt i «8. Mai») hadde krevet en «hensynsløst ærlig offentlig undersøkelse» av disse ting, retter «Farnand» i en artikkel under den talende overskrift «De som har skylden», en drepende kritikk mot de som hadde makten og ansvaret i årene før okkupasjonen. Artikkelen er et av de kraftigste angrep vi har sett fra den kant, men det er å frykte at det også denne artikkel virker som van net på gâsen. Artikkelen som var offentliggjort i bladets nr. 30 for 28. 7. d. å., tillater vi oss nedenfor å gjengi det meste av.

«Da «Farnand» i sin tid refererte engelske og franske dokumenter som viste at også England og Frankrike hadde hatt planer om å besette Norge, vakte det merkelig liten oppmerksomhet. Det var vel en for ubehagelig tanke at våre allierte kunne tenke seg å gjøre seg skyldige i det vi så voldsomt bebreidet tyskerne for.

Forholdet ble forøvrig senere belyst ved en rekke interessante artikler av overlege Scharffenberg i «Morgenbladet». Spørsmålet er også blitt behandlet av franskmannen Jacques Mordal i hans «La Campagne De Norvège».

Når vi trekker saken frem igjen, er det fordi denne franske boken ble anmeldt i «Arbeiderbladet» i en kronikk av Arne Haugan 20. 7. Det som vi finner av særlig interesse er følgende sitat fra kronikken:

«Men der er et annet forhold som trer enda skarpere fram: vår egen skyld i ulykken.

Engelskmennene var så lite lystne på en «eventyroparasjon» mot Norge, at hele spørsmålet sto og vippet i lang tid. Det samme gjaldt tyskerne.

Litt mere fasthet hos oss, litt mer frekthet, litt mer åpenbar vilje til å hevde vår nøytralitet med makt — selv om våre maktmidler var små — kunne ha betydd at vi ikke hadde opplevd 9. april 1940.

Det er betegnende at hverken de allierte eller tyskerne regnet med noen motstand fra norsk side».

Arne Haugan og «Arbeiderbladet» kan neppe ha vært klar over hvilken drepende kritikk mot Det norske Arbeiderparti og Regjeringen som ligger i denne uttalelse. Som kjent var det nemlig Arbeiderpartiet som hadde makten, og dermed ansvaret i årene før okkupasjonen.

En hovedfaktor var vårt elendige forsvar. Da krigen brøt ut — og lenge etterpå — hadde Norge som forsvarsminister en forhenværende ridder av det brukne gevær, en mann som har skrevet de mest anti-militaristiske brosjyrer som formodentlig er skrevet på norsk.

Det som etter vår mening var mest opprørende, var at mektige menn innen Arbeiderpartiet, med «Arbeiderbladet»s redaktør Tranmæl i spissen, faktisk fikk knekket den forsvarsbølge som reiste seg i det norske folk, da krigen kom i september 1939.

Hadde denne forsvarsvilje fått gi seg uttrykk, kunne den holdt Norge utenfor krigen. Det er å det rene at det var under meget stor tvil at Hitler gikk på Norge, skrittet fortonet seg nærmest vanvittig, rett i synet på den britiske flåte. Forhørene i München klarla at det skulle meget lite

til før hele felttoget var blitt oppgitt. Og nå fastslåes dette endog i «Arbeiderbladet»!

Den tyske okkupasjon ga det norske folk 5 års helvede og påførte oss tap av menneskeliv og milliarder av kroner. Det faller derfor et særlig ansvar på dem som ga Hitler — og vestmaktene også — det inntrykk at Norge ikke ville yte motstand. Hvorledes kunne noen være så ukloke å gjøre det og drepe forsvarsviljen i det norske folk? Vi har stillet det spørsmål mange ganger. Det eneste skikkelige svar vi har fått — men det har vi fått fra velinformerte personer — var at Tranmæl og ledende folk i Arbeiderpartiet var redd for «hvitegarder»!

En egoistisk grukkedal-innstilling som bare tenker på distriktet er ille, men et egoistisk parti- og klasse-syn som rent bokstavelig lar landet gå til helvede er utilgivelig. Det aller utroligste, men typisk for slappheten i norsk politikk, er at de samme individer som i sin partiegoisme og politiske blindhet førte Norge i ulykken, fremdeles har avgjørende innflytelse på landets utvikling.»

Mc Gloy ønsker stillhet om Kemritz-saken

«Nazistene» får igjen
skylden for tyskernes
aggressive holdning
overfor USA

I «8. Mai» nr. 27 for 27. 7. offentliggjorde vi en redegjørelse fra vår korrespondent i Bonn for «Tilfellet Kemritz» i Tyskland. Denne saken vil derfor være godt kjent av våre lesere, men vi gjentar bare at Kemritz er en person som tyskerne selv ønsker dømt for kidnapping i russenes tjeneste, men som de amerikanske myndigheter beskytter «fordi amerikenerne hadde mest utbytte av hans dobbeltspill».

I etterspillet til denne saken ser vi enda engang at påstanden om at angrep er det beste forsvar ikke bare er tomt snakk. Meget behendig søker nemlig nå de amerikanske myndigheter — med god hjelp av den innen- og utenlandske presse — atter å trekke «nazistene» inn i bildet ved å snakke om «undergraving av samarbeidet mellom Vest-Tyskland og de allierte».

Tiltale reises i Harsem-saken

Injuriesaken antagelig
for lagmannsretten i høst

Rikssadvokaten har nå sluttet seg til statsadvokat Dorenfeldts forslag om tiltale i den såkalte Harsemsaken, og tiltale for ærekrenkelser vil bli reist ved Eldsivating lagmannsrett. Da statsadvokaten er reist på ferie, vil tiltalebeslutningen først bli utarbeidet i slutten av måneden, men statsadvokat Dorenfeldt fremholder overfor Morgenbladet at saken forhåpentlig kan komme for retten allerede i høst.

Beskyldningene som redaktør Fanebust har rettet mot høyesterettsdommer Skau vil bli skilt ut som egen sak og behandlet i Bergen senere. Mot de øvrige impliserte — foruten Harsen bl. a. Øyvor Hansson og redaktørene Nils Vikdal og Arvid Arntzen i «8. Mai» — blir tiltalen reist etter straffelovens pgf 247 og dels etter pgf. 248, som omhandler beskyldninger mot bedre vitende. Det blir også tale om pgf. 130, for beskyldninger mot offentlige tjenestemenn.

Utbygger Frankrike grunn- laget til nye motsetningsfor- hold Tyskland og Frankrike?

Etter de meldinger som av og til tilflyter pressen om forholdene i Saar, får man det inntrykk at Frankrike har innført diktatur i Saarområdet.

De vestallierte har i en note forsikret «at de vil sørge for å sikre den personlige frihet i Saar, samtidig som de uttaler håpet om at Saar-spørsmålet ikke kommer til å utvikle seg til et alvorlig stridstema som kan bli en fare for en forening av de europeiske nasjoner».

«Saar-spørsmålet» er skapt av Frankrike, som igjen er ute etter tysk land — akkurat som etter den første verdenskrig. Det vil avhenge av USA og England om der skal skapes et nytt motsetningsforhold mellom Tyskland og Frankrike.

Tyske håndverkere til Sverige

Etter hva Stockholms-Tidningen meddeler vil Sverige som første europeiske land motta tyske flyktninghåndverkere.

De alliertes planer om invasjon i Norge 1939-40 var kjent allerede i 1946

I forbindelse med de avslørende dokumenter overlege Scharffenberg har offentliggjort i Morgenbladet i den siste tid, gjengir vi følgende telegram som var offentliggjort i Romsdals Budstikke den 4. mai 1946.

Oslo (NTB). Det kjente tidsskrift «The Norseman» har i siste nummer utførlige utdrag av rapporter og dokumenter som kaster nytt lys over de planer de allierte hadde om militære aksjoner i Norge vinteren 1939-40. I en ledende artikkel i «The Norseman» skriver redaktøren H. K. Lehmkühl:

«Kjennsgjeringer som nå er kommet for dagen, gjør det klart at den strategiske betydning av Nord-Norge

spilte en mer framtrædende rolle i de allierte makters militære overlegninger enn alminnelig antatt. Disse dokumenter synes å bekrefte at en alliert landing i Narvik-området var praktisk talt besluttet, så tidlig som i februar 1940. Hitler kom først, fordi de alliertes aksjon ble forsinket, delvis synes det fordi britene ikke var helt og fullt stemt for aksjonen og i virkeligheten heller ikke var sterke nok til å gjennomføre den.»

Myndighetene har ikke lagt noen vanskeligheter i veien for belys- ningen av okkupasjonens historie, hevder prof. Worm-Müller

Aftenposten for 9. august bringer et spesialtelegram fra Gøteborg, som vi har tillatt oss å gjengi endel av, da vi tror våre lesere vil ha fornøyelse av å se den ærlige, oppriktige og gode vilje til klarleggelse av okkupasjonstidens historie som professor Worm-Müller er besjelet av. Aftenpostens overskrift over telegrammet uttrykker i klare ord denne vilje: «Vi vil klarlegge okkupasjonstiden fullstendig, men meget står igjen, sier proff. Worm-Müller». Vi på vår side lover å støtte professoren i dette arbeide etter beste evne.

— Det er hovedsakelig tre emner som beskjeftiger dagens norske historieforskning, forteller norsk historieforsknings grand old man, professor Jacob Worm-Müller, i anledning den historiekonferanse som holdtes i Gøteborg. Det er unionstidens historie, okkupasjonstidens historie og samfunnsøkonomiske spørsmål.

Når det gjelder okkupasjonshistorien vil vi i Norge ha fram alt, men til tross for kvitbøkene er det meget stoff som ikke er fremlagt og mange spørsmål, f. eks. om Kvarstad-båtene som ikke er vesentlig belyst. De norske myndigheter har ikke gjort noen vanskeligheter, vanskelighetene ligger i å få adgang til de tyske arkiver som er i britisk og amerikansk eie.

I forbindelse med okkupasjonshistorien kommer man inn på Quisling-problemet og om spørsmålet om der er muligheter for noen oppreisning.

— I synet på Quisling som forreder kan det ikke bli noen forandring, fremholder professoren. Derimot kan det bli spørsmål om hans person. Det var en blanding av idealisme og maktbegjær som drev ham til en gjerning som var blankt landsforredersk. Han var ikke sinnssyk, men han var heller ikke egentlig helt normal. Han var ov en dynamisk støpning, og det rår ikke tvil om at han var meget begavet, men hans begavelse lå på det reseptive plan.

Den norske historieforskning stiller seg meget aktiv til et internasjonalt samarbeid i større stil. Jeg vil bare minne om at det var Halvdan Koht som etter første verdenskrig reorganiserte de internasjonale historiekongresser. Betydningen av en kongress som denne kan ikke overvurderes.

Parlamentsvalg ventes i England

Privat til «8. Mai» fra London.

Etter hva Deres korrespondent erfarer er det på det rene at man kan vente parlamentsvalg i England i den aller nærmeste framtid. Som det sannsynligste tidspunkt for valget ansees begynnelsen av oktober. Politiske observatører anser det for opplagt at det konservative parti vil få majoritet i det nye parlament, selv om den ikke blir særlig stor. Arbeiderpartiets popularitet har vært raskest dalende i det sjette.

Winston Churchills konservative forbereder seg aktivt på å overta makten og i konservative kretser for-

Streik er igjen lovlig i England

Det engelske parlament tok ferie 2. august. Før det sluttet, vedtok man å oppheve den forordning fra krigens tid som erklærte all streik ulovlig, og som arbeiderparti-regjeringen sørget for å få forlenget ved krigens avslutning. De såkalte inoffisielle streiker har jo vært tallrike, ikke minst innen de sosialiserte industrier, så loven hadde for såvidt mistet sin aktuelle betydning. Imidlertid mener man bak kulissene i London at opphevelsen var et lite sjakktrekk før valget til høsten for å gjøre det litt vanskeligere for de konservative, om de skulle komme til makten!

Kvænkes tyske patenter fortsatt ustraffet?

Er verdifulle forskningsresultater smuglet til utlandet?

Vår korrespondent i Bonn har sendt oss følgende beretning om en sak som i Vest-Tyskland har vakt stor oppsikt. Saken omtales i Tysk-

esse for den fremragende tyske kjemiker. Sugarman sendte folk over til Vest-Tyskland som fikk overbevist dr

get ansees begynnelsen av oktober. Politiske observatører anser det for opplagt at det konservative parti vil få majoritet i det nye parlament, selv om den ikke blir særlig stor. Arbeiderpartiets popularitet har vært raskt dalende i det siste.

Winston Churchills konservative forbereder seg aktivt på å overta makten og i konservative kretser forlyder at man i utenrikspolitikken skal legge den største vekt på å samle Vest-Europa «på et følelsesmessig» grunnlag. Man er klar over at det alle vesteuropeiske land finnes sterke mindretall som er utifredt med de nåværende forhold og som betrakter de nåværende regjeringer som uduelige. Dette mindretall bør etter konservativ oppfatning trekkes fram fra ubemerketheten og gis politisk ansvar. En forutsetning for dette er at «fortiden glemmes». Så vidt man forstår antydes på denne måte at man gjerne vil få med seg alle de aktive og positive krefter som under verdenskrigen kjempet mot kommunismen.

strier, så loven hadde for såvidt mistet sin aktuelle betydning. Imidlertid mener man bak kullissene i London at opphevelsen var et lite sjakktrekk før valget til høsten for å gjøre det litt vanskeligere for de konservative, om de skulle komme til makten!

Fire engelske ministre ferierer i Norge

Et London-telegram til den svenske presse meddeler at ikke mindre enn fire engelske ministre i sommer vil tilbringe ferien i Norge. Rekken innlededes med statsminister Attlee som vil være her i landet til 14. aug. 15. august etterfølges han av utenriksminister Morrison. Som nr. 3 følger så brenselminister Noel-Baker og etter ham kommer undervisningsminister Tomlinson.

Henrettelsene i Landsberg

De henrettedes siste ord

Privat til «8. Mai» fra Bonn.

De syv mann som ble henrettet i Landsberg som de siste av de tyske «krigsforbrytere» er blitt fremstilt i mange aviser som forherdede banditter. Den vesttyske presse brakte bare sparsomme meldinger om hengningen og om de syvs siste ord. Mange gjenga bare et offisiøst telegram, datert fra New York, med New York Herald Tribune som kilde. Der het at hver av de dømte fikk 90 sekunder til å si noen avskjedsord ved galgen. Det vesentligste innhold av disse taler var: «Ta Dere i akt for folk som hevder at de er Tysklands venner!» Dermed siktet de dømte til amerikanerne, het det i meldingen.

Etter hva tidsskriftet «Die Andere Seite» opplyser uttalte de dømte i virkeligheten disse ord:

PAUL BLOBEL:

Som soldat har jeg vært disiplinert og trofast. Hadde jeg ikke vært det, var jeg falt ved fronten. Nå har disiplin og troskap ført meg til galgen. Jeg vet heller ikke i dag hvordan jeg kunne ha handlet annerledes enn jeg gjorde. Jeg kan ikke anerkjende rettens dom som rettfærdig. Men jeg bøyer meg for en Hayeres vilje og er beredt.

WERNER BRAUNE:

..Landsmenn! Lydighet og troskap mot mitt statsoverhode har ført meg til galgen. Jeg angret heller ikke idag min lydighet. Jeg anser det for å være mer ærefullt å bli henrettet ved hengning av fienden enn å bli skutt av mine kamerater ved fronten for ulydighet. Jeg har alltid elsket mitt folk. Jeg har kjempet for sannhet og rett. Min siste tanke er Tyskland. — Min siste hilsen sender jeg min hustru, mine barn, mine gamle foreldre, min kjære bror og alle venner ..og kjente. Min siste bønn er: Herre min Gud, tilgi mine mordere! ..

ERICH NAUMANN:

..Den tid vil komme hvor det vil bli fastslått om min henrettelse var rettfærdig eller ikke. Fader Vår, jeg legger min sjel i dine hender! (Da han fikk et klede over hodet, forsatte han) Fader Vår, Du som er i himmelen, helligt vær ditt navn, komme ditt rike, skjæ din vilje! ..

OTTO OHLENDORF:

..Det jeg har å si i denne stund, det har jeg sagt andre steder før, og trenger ikke gjenta det. Jeg ønsker bare at den sed av hat, løgn og urett, som her er sådd, ikke må bære flere bitre

frukter. Måtte det av dagens handlinger ikke vokse fram noe som hindrer forståelsen innen vårt folk eller mellom folkene. Det er mitt ønske at men nesker med god vilje i våre folk finner fram til hverandre, slik at ødeleggelsens brede strøm som er brutt løs over oss alle, en gang må bli stanset. Og så et siste ord: Ingen må påberope seg mitt liv eller min død til noe annet enn det gode. ..

OSWALD POHL:

..Jeg har vært soldat i over 30 år, derav 22 år i marinen. Jeg har alltid adlydt ordre og holdt min fane-ed. Jeg sender en hilsen til min hustru og mine barn. Måtte Gud beskytte dem. — Jeg er rede.

GEORG SCHALLERMAIER:

Mitt håp er at min død vil bringe noe godt til de av mine kamerater som fortsatt får leve. Det er min siste tanke.

HANS TH. SCHMIDT:

..Herr Oberst! Jeg protesterer fra dette sted ennå en gang høytidelig mot den dom som fører til denne henrettelse. Om et øyeblikk skal jeg stå for Guds åsyn og jeg forsikrer i denne stund at jeg ikke har gjort meg skyldig i den forbrytelse som man har dømt meg for. Alt det bevismateriale som min forsvarer la fram og som be viste min uskyld, er blitt splintret mot Heidelbergs jernmurer. Jeg erklærer at jeg ikke har gjort noe annet enn det Dere mine herrer nu gjør: Jeg har utført ordrer, som rettmessig var gitt meg. Jeg tar avskjed som den siste av døds kandidatene i Landsberg. Jeg dør uskyldig! ..

i etterspillet til denne saken ser vi enda engang at påstanden om at angrep er det beste forsvar ikke bare er tomt snakk. Meget behendig søker nemlig nå de amerikanske myndigheter — med god hjelp av den innen- og utenlandske presse — atter å trekke «nazistene» inn i bildet ved å snakke om «undergraving av samarbeidet mellom Vest-Tyskland og de allierte». I det høykristelige blad «Dagsavisen» for 7. 8. finner vi nemlig under den to-spaltede overskrift «Nazistene ute for å gjøre opp gamle tvistemål», følgende symptomatiske NTB-telegram:

Den amerikanske høykommissæren, John McCloy, erklærte tirsdag på en pressekonferanse i Berlin, at forsøk på å undergrave samarbeidet mellom Vest-Tyskland og de allierte ved hjelp av «diskusjon på sverdeggen», ville være et dårlig varsel for Tysklands framtid.

Jeg snakker ikke bare om Vest-Berlin, men om vestsonene, der gamle nazister og SS-menn er ute for å gjøre opp gamle tvistemål og prøver å sette tyskerne opp mot hverandre, sa McCloy.

Høykommissæren kom også nærmere inn på den kjente Kemritz-saken, der den tyske folkemeningen er ledet inn i en aggressiv holdning overfor De Forente Stater, fordi amerikanske myndigheter angivelig har beskyttet en mann som tyskerne selv ønsker dømt for kidnapping i russernes tjeneste.

McCloy understreket at de amerikanske okkupasjonsmyndigheter har rett til å trekke saken mot Kemritz over fra en tysk rett og inn under alliert jurisdiksjon. Han innrømmet at de amerikanske myndigheter i Tyskland dekker Kemnitz «fordi amerikanerne hadde mest utbytte av hans dobbeltspill».

Bare en N-S lege uten full lisens

OVER 100 ANDRE HAR ADGANG TIL Å PRAKTISERE.

Som kjent ble alle leger som had de stått som medlemmer av NS under krigen fratatt sine lisenser ved frigjøringen. Etter det Morgenposten får opplyst fra pålitelig hold har samtlige — på en unntakelse nær — fått sine lisenser tilbake. — Den ene har bare delvis lisens, og praktiserer som assistentlege et sted i Nord-Norge.

Spørsmålet om tidligere NS-leger skal få adgang til å tre inn i offentlige stillinger igjen har vært til drøftelse i departementet, og saken er sendt stortinget med departementets innstilling. Det er Stortingets protokollkomite som skal avgjøre sin uttalelse før saken behandles i Odelstinget i høst.

Det selvstendige Sverige

«Gøteborg Handels og Sjøfartstidning» skriver i anledning av forslaget om å sende tropper til Korea: — «En makt, der kunne opptre under egne befalingsmenn på en fremmed krigsskueplass, kan vi ikke sette inn. Og å sende/soldater til Amerika og la dem utdanne og utruste der, ... en utvei, som man for alvor synes å ha overveiet i Danmark .. kan der selvfølgelig ikke være tale om».

Krenkes tyske patenter i forsatt ustraffet!

Er verdifulle forskningsresultater smuglet til utlandet?

Vår korrespondent i Bonn har sendt oss følgende beretning om en sak som i Vest-Tyskland har vakt stor oppsikt. Saken omtales i Tyskland som «Tilfellet dr. Wendt», og er en av de saker som i tyske industri-kretser vies stor interesse.

Dr. Wendt arbeidet helt til begynnelsen av juni i år som sjefkemiker og fargefilmforsker ved foto-verkene «Dr. C. Schlessner G. m. b. H.» i Frankfurt a. Main.

Schlessner-verkene har gjennom alle år vært Agfa-verkenes verste konkurrent og har etter krigens slutt an strengt seg for å fremstille fargefilmer for amatørfotografer, filmer som skulle være førsteklasses, men samtidig billige. I den anledning engasjerte Schlessner-verkene i 1949 dr. Wendt som dengang arbeidet i østso-

nen og fikk knyttet ham til seg med en kontrakt til 1956. Dr. Wendts fremragende sakkunnskap gjorde seg snart bemerket i verkenes produksjon. Dette forhold ble også kjent i USA hvor generaldirektør Benjamin Sugar man ved Consolidated and Hammer Dry Plate and Film Co. i St. Louis, Minnesota begynte å vise stor inter-

Hva blir Hjemmevernets stilling i tilfelle krig?

I alles kamp mot alle under en eventuell krig vil partisanen alltid være sikker på døden, hvis han tas tilfange. Vi tror at våre egne landsmenn ikke er tilstrekkelig oppmerksom på dette, og det skyldes den tyske behandling av de uerfarne norske guttene, som i de første hektiske dager drog tilfjells for å organisere en motstand, men som ble sørgelig skuffet over den manglende organisasjonsånd. Etter okkupasjonen er det ingen som har villet gi noe svar på partisanens stilling under en ny krig. — Men for den som ikke vet noe, skal vi gjengi hva russerne i Øst-Tyskland akter å gjøre. Sovjetoffiserer i Babelsberg i Berlin har erklært, at Sovjet kommer til å betrakte en vesttysk opprustning uten russiske sanksjoner som illegal og at de fremtidige vesttyske soldater vil bli behandlet deretter. Det betyr at russerne vil henrette alle tilfangetagne vesttyske soldater som partisaner. Bonn sier at man vil svare med samme mynt, om det blir tale om det østtyske folkepoliti, som jo er regulære soldater. — Dette er for såvidt klare ord, men de gjelder bare tyskerne. Hv. vil russerne gjøre med den norske hjemme-front? Det er et spørsmål, som interesserer. Marshall sier riktignok, at det norske folket er fast besluttet på å slå til døden, om det blir angrepet av Sovjet, men hva sier Hjemmevernet selv?

Pavens garde moderniseres

Pavens garde, Schweizergarden, håndterer nå automatiske rifler og maskingeværer som om den aldri had de bestilt annet, og så en sannheten dog den, at Vatikanstatens voktere avfyrte det første skudd for ca. 1 år siden, og at den 200 mann sterke garde før den tid kun rådet over våpen som dolke, sverd og spyd.

I henhold til en pavelig forordning er det forbudt å avfyre skudd innen for Vatikanets mure, og de moderne våpen, som garden anskaffet seg kort etter den siste verdenskrig, har derfor ligget ubenyttet hen, like til ifjor.

esse for den fremragende tyske kjemiker. Sugarman sendte folk over til Vest-Tyskland som fikk overbevist dr. Wendt om å bryte sin kontrakt med Schlessner-verkene og dra over til USA. En av amerikanerne skulle ta seg av dr. Wendts store bagasje og anbragte en kuffert på en amerikansk militærpolitistasjon i Frankfurt a. M. Da det tyske politi oppdaget at denne kufferten var der, forlangte tyskerne å få den utlevert, men amerikanerne motsatte seg dette. Senere forsvant kufferten sporløst, uten at amerikanerne kunne gi noen opplysninger om hvor det var blitt av den.

I Vest-Tyskland har denne sak vakt stor oppsikt, idet det hevdes at verdifulle tyske forskningsresultater er smuglet til utlandet. Det tilføyes at tyske patenter fortsatt ustraffet krenkes. Kort før dr. Wendt dro til USA, fortalte han at han ville få et statsoppdrag i Statene.

Det er da forskjell på folk

Litt post festum

De som kan erindre tilbake til den tid, da Tranmæl, Olsen-Hagen og Eugene Olaussen var stortingsmenn, husker formentlig også at de samme herrer var dømt for oppvigling mot militærtjenesten. Og for dette var de dømt til fengselsstraff, som ble sonet på Møllergata 19. Da stortinget skulle åpnes satt disse tre stortingsmenn «inne». Men hva skjedde? Jo, de måtte sende bud etter de tre fanger for å få stortinget lovlig konstituert. Det skule være fulltallig, og stortinget måtte utsette sine forhandlinger til disse tre var hentet. Da var det at stortingsmann, statsråd Joh. L. Mellbye lot de bevingede ord falle: Vi må søke å gjøre vegen fra fengslet til stortinget lengere.

I 1945, da stortinget skulle åpnes etter «frigjøringen» var det også tre stortingsmenn med lovlige mandater, som ikke var tilstede, nemlig fhv. statsminister Hundseid, Erling Bjørnson og Vorum. Men ble de hentet så de kunne delta i stortinget som de hadde like stor rett til å ta del i som de øvrige 147 tingmenn?

A-nei. De ble nok ikke innkalte. Det skulle ikke være noe mislyd i hallen. Noen forklaring ble ikke gitt.

Det er et gammelt ord som sier, at jo mere man stryker katta, jo høyere setter a' rompa. TOLA. ..

Da ga paven garden lov til å innøve våpnenes bruk på en av den italienske hærs ekserseplasser — utenfor vatikanets område.

Schweizergarden bærer imidlertid aldri våpen på vakt. Til de sort-rødgule uniformer, tegnet av Michelangelo i det 16. århundrede, passer fremdeles hellebarder og spyd best.

For å bli optatt i garden skal man således som det fremgår av navnet, først og fremst være Schweizer, der nest kreves det, at man er ugift, katolik, under 25 år og omkring 6 fot høy. Garderne har fri uniform og forpleining. De er lønnet med 31,250 lire eller ca. 350 kroner om måneden.

Redaktør Forretningsfører
Arvid B. Arntzen Per Kvendbo
Utgitt av Interessentskapet 8. Mai

Rettsinstinktet og lovsviket

DET DEMOKRATISKE grunnsynet er ikke alltid så fast forankret i politikernes sinn, som de mange fest- og programtaler gir uttrykk for. Når det ikke passer i deres kram, tåkelegger de det og handler etter forgodtbefinnende. Slik er det med grunnlover og slik er det med andre lover, som kommer dem på tverke i en gitt situasjon. Tiden krever, sier de, at lovene «skal tilpasses forholdene» og da får de hellige prinsipper hvile til neste fest-tale.

La oss bare ta for oss loven om rettergangsordningen og jury-loven, som det stod slik mektig strid om i det forrige århundre og som var et demokratisk oppgjør mot embetsmannsveldet. Opprør var det. Tenk det, å sette ganske alminnelige mennesker, bønder, arbeidsfolk, lærere og bestillingsmenn til å avgjøre med bindende virkning skyldig eller uskyldig, mens de juridiske dommere ble holdt utenfor og bare fikk med straffeutmålingen å gjøre. Det var en stor venstresak, som dengang ble gjennomført, men også en sak som hadde eldgamle tradisjoner å bygge på i det norrøne samfunn. Høyrebladet «Stavangeren» beskjeftiger seg med dette utslag av tusen års visdom og spør: Hva er egentlig hemmeligheten ved dette legmannsskjønnet? Og svaret gir bladet selv i følgende ord:

«Kort sagt dette: En jury har rettsinstinktet, det som ligger i oss alle og kalles rettkjensle. Loven er bygget på det, dens tusen paragrafer har satt det i system. Juristene skal være eksperter i å nytte den som redskap for retten. Men paragrafene kan være ufullkomne. Bokstavene kan komme på kant med livet, ramme på siden av det vi føler er rett. Juristene kan bli hengende i teksten, deres megen lærdom kan døve deres instinkt. Jevne kvinner og menn på jurybenken lytter tvers gjennom alt lovverk. Deres rettkjensle er et korrektiv for den kalde logikk.

Kanskje ville de ikke være i stand til å begrunne sin kjennelse i en juridisk holdbar form. Kanskje ville en norsklærer finne mye å bruke blåblyant på, om de forsøkte. Men det ligger tusen års prøvet rettskjensle, og en dyp visdom om samliv mellom mennesker, bak de ja eller nei lagrettens ordfører svarer.»

Det er gode og sanne ord, og man skulle tro at demokratiet voktere ville ta vare på slike landevinninger. Men de siste års begivenheter viser noe annet.

Under okkupasjonen tvang tyskerne igjennom innførelsen av særdomstoler, og det vakte stor bitterhet. Man skulle tro at sporene skremte, men nei. Ved anordning av 16/2 1945 innførte London-regjeringen sin særdomstol og kamuflerte den med navnet lagmannsrett. Denne anordning bestemmer, at den nye lagmannsrett for de politisk forfulgte sammensettes av 3 fagdommere og 4 legdommere, som s a m m e n skal avgjøre både skyldspørsmålet og straffeutmålingen. Juryloven med domsmennenes suverene rett til å avgjøre skyldspørsmålet ble satt ut av kraft — men bare for den politiske kategori, mens tyver, røvere og mordere ble behandlet etter loven av 1887. Det er betegnende at en av de større aviser like etter okkupasjonens slutt kunne skrive, at «man nå går tilbake til den gamle ordning med egen jury som uavhengig avgjør skyldspørsmålet i saken. Folk skal påny dømme fritt og uavhengig og ved sin egen avgjørelse gi uttrykk for den sunne rettssans som i menneskealdre har vært et uvurderlig gode for en rettenkende og sunn nasjon». Og like betegnende er Pål Bergs ord om at «Norge igjen er blitt en rettsstat». Hvorledes kunne de så gå hen å bruke prinsippet om likhet for loven og dermed undergrave rettsstaten?

«I landssviksaker er skyldspørsmålet som regel opplagt, der er straffeutmålingen som blir det springende punkt», sier professor Andenæs unnskyldende. Eller for å si det med den gjengse frase: Tiltalte hadde ha visst tiltalte var nå det rene med. Noe som tiltalte

92 år

POST FESTUM LYKKØNSKER VI VÅR STØRSTE NÅLEVEN
DE FORFATTER — NOBELPRISTAKEREN KNUT HAMSUN —
MED HANS 92 ÅRS FØDSELSDAG DEN 4. AUGUST.

Vi nevner et Navn —
straks syder det mot oss
i Kornakres Guld,
det leker i Skoger,
det lukter av Muld.
Sol dirrer om Dagen,
Dugg driver om Kvæld,
det suser i Fjæld . . . . .

Vi nævner det Navn —
det bryter imot oss
med Livet fra Sjø,
med Hvalbruk og Fugler
og Baater rundt Ø.
Det ropes og svares
med langveis Lyd
— en Verden av Fryd!

Vi nævner det Navn —
da blandes i Lyden
av sydende Korn
og Hvalbruk og Fugler
en Vaktmands Horn,
Selv Verden stod ofte
med lyttende Blik
naar Horn-tonen gikk.

Slik skrev Knut Hamsun til Bjørnstjerne Bjørnson på 70 års dagen. Det kunne like gjerne vært omvendt, for vår siste gjellevende Nobelpristakers navn kan trygt settes ved siden av den første. En verden av fryd! Kan det tenkes noen kortere og mer treffende karakteristikk av Hamsuns egen diktning? Og vaktmannens horn? Lød det ikke like sterkt og ofte fra hans stolte borgtårn over en svak og vinglete slekt?

Vi nevner det navn —

REFLEKSJONER

Det har vært sagt
og skrevet så meget om den Ok-
kupasjonens valgordning, som skaffet A-

Det er eiendommelig
at avisene nå for tiden reklamerer
sine store opplag. Store opplag kan

av idag, selger . . . . . mere enn førstefød-
selsretten, de selger landet unna fot
tene på oss. Laokoon, Laokoon, —

Nordmenns ferd

En artikkel av h.r. advokat K. Kluge, Stavanger

Den kjente h.r. advokat K. Kluge i Stavanger har i «Stavanger Aftenblad» 27. 6. 51 skrevet en artikkel om «Nordmenns ferd» og da den skyter midt i blinken tillater vi oss å gjengi den:

Under denne overskrift rører Aftenbladet i sin leder torsdag 21. juni ved en byll: Vår lite imponerende holdning til Koreakonflikten.

Bladet meddeler at vår statsminister under sin turne til USA fikk et pinlig spørsmål fra en amerikaner: Hvorfor er det ingen norsk troppekontingent i Korea? Intermessøet virker dobbelt pinlig fordi formålet med statsministerens turne vel egentlig var å tigge det blødende Amerika om ytterligere almisser til sikring av vår hjemlige levestandard.

Amerikanerens spørsmål og statsministerens svar burde da sirkulert som førsteside-stoff i alle landets aviser. I stedet er affæren blitt dysset mest mulig ned. Vi blir ofte slett orientert av vår ledelse. Spørsmålet er om vi ikke er kommet i moralsk nød uten at den overveldende majoritet av det norske folk har noen anelse om det.

Det kan visselig diskuteres om den såkalte FN-aksjon i Korea er vis eller gal. Eventyrets endelige utgang vil først kunne gi svaret. Det hadde vært en ærlig sak om vårt land i sin tid hadde stemt mot denne aksjon, eller hadde avholdt seg fra å stemme. Men vi stemte for, og vårt lille land inntok sogar en meget framskutt plass da aksjonen ble åpnet. FN's generalsekretær var nordmann. Formannen i FN's råd, som besluttet aksjonen, var også nordmann. Videre var sjefen for FN's propagandaledelse nordmann.

Med brask og bram medvirket disse tre landsmenn til at aksjonen ble satt i gang og til at oppfordringer om militær støtte utgikk til samtlige medlemsstater.

Slikt er umoralsk og feig handlemåte, når man selv sluntrer unna og hytter sitt skinn.

Det er ikke min mening å tre i bre-sjen for noen norsk troppekontingent til Korea. Det er en sur jobb å slåss der, og de som har brakt oss opp i det moralske uføre, må selv ta det fulle ansvar. Men det bør kunne kritiseres at vårt folk er manøvrert inn i dette ynkværdige dilemma. Våre politiske ledere burde i framtiden pålegge seg en større grad av beskjedenhet og ikke søke å blåse oss opp til mer enn vi er.

Aftenbladet nevner at vi har vært stolte over at FN's generalsekretær var en nordmann. For mitt vedkommende må jeg tilstå at jeg aldri har delt denne følelse. Trygve Lie aksepterte sikkert ikke stillingen som FN's generalsekretær uten etter inngående samråd med sin regjering. — Dermed påtok vårt lille land seg en stor moralsk forpliktelse. V imåtte gå i brodden når det gjaldt ofervilje og stor moralsk forpliktelse. Vi måtte da bevist.

Tilsvarende betraktninger kan gjøres om formannsstillingen i FN's råd. Det måtte kunne være kindret at en nordmann kom til å bekle den. Heller ikke burde en nordmann ha sittet som sjef for FN's informasjonstjeneste.

Våre statsmakter har utvilsomt en kompakt opinion bak seg når de rygger tilbake for å sende norske tropper til Korea. Vi kan bare tenke på alt det spetakkel som oppsto da norske gutter skulle delta i den langt mindre risikable okkupasjon av Tyskland. Men saken er visst nå kommet til et nokså pinlig punkt. Skal krigen fortsette i Korea, må vi antakelig til pers, eller vi må finne oss i å stå avdekket for all verden som stymper.

Utveien blir da sikkert en frivillig norsk kontingent. Tanken virker ikke umiddelbart tiltalende. Det er umoralsk å oppfordre andre til å våge det man ikke ønsker å våge selv, og stillingen er vel dessverre den at det norske folks overveldende majoritet, med våre politikere i spissen, betakker seg.

De moralske forutsetninger for en innsats er neppe heller til stede i noen utpreget grad. Tross alt etterfølgende skryt gikk det norske folks store majoritet på borg under krigen. Vi overlot i for stor grad byrdene til andre. Det var kun små minoriteter

— Fortsettes side 3 —

Moskva også her hadde en finger med i spillet.

En av de obligatoriske hylekonsserter i verdenspressen er tyskernes antisemitisme. Den dirigeres fra utrettelige sentralfunksjonærer og får amoisitetet mot tyskerne til påny

memeskealure har vært et uvurderlig gode for en rettskænde og sunn nasjon». Og like betegnende er Pål Bergs ord om at «Norge igjen er blitt en rettsstat». Hvorledes kunne de så gå hen å bruke prinsippet om likhet for loven og dermed undergrave rettsstaten?

«I landssviksaker er skyldspørsmålet som regel opplagt, der er straffeutmålingen som blir det springende punkt», sier professor Andenæs unnskyldende. Eller for å si det med den gjengse frase: Tiltalte burde ha visst, tiltalte var på det rene med. Noe som tiltalte aldeles ikke visste eller var på det rene med. Nei, sannheten er den, at maktøverne fryktet at juryens sunne fornuft skulle velte rettsoppgjøret, og så grep de til den utvei å krenke loven og ta avgjørelsen i sin egen hånd.

Det merkelige er at ingen av de politiske partier — ikke engang Venstre, som var jurylovens far — reagerte overfor denne krenkelse av vår rettsordning. Det viser hvor tragisk det hele i virkeligheten er og hvor fanatisk og blind forfølgelsen var. Og først når det engang omsider kommer ro over sinnene, vil skamrødmen bre seg blant dem, som ennå holder lov og rettergang i ære og som mener noe med dette om de demokratiske rettigheter og likheten for loven. At juristene ikke reagerte og protesterte så det ga gjenlyd over det ganske land, er en sak for seg og krever en sosiologisk undersøkelse. Deres motiver kan ikke engang unnskyldes med den blinde fanatisme, men må være et utslag av feighet overfor makten, jag etter egen vinning og karrierejakt. Og det er mye verre.

For hele folket har de mange anordninger og brudd på rettsprinsippene ført til sviktende respekt for både loven og retten. Det ser vi på samfunnet i dag, på den utglidning som har funnet sted i smått som i stort, og på den sviktende tillit til rettsavgjørelser i sin alminnelighet. For dette må den regjering ta skylden, som satte skredet i gang. Og det vil ta tid å gjenopprette det som er tapt.

Få «landssviksaker» igjen

Det foreligger nå bare to landssviksaker ved Eidsivating lagdømme, en torturist-sak og en økonomisk landssviksak. Også i Oslo byrett begynner man å se enden på disse sakene. Det gjenstår i alt åtte, hvorav fem vanlige straffesaker. En av disse er mot Hjalmar Handberg som oppholder seg i Argentina. Han er stevnet til 1. okto-

ber i år, og vil da bli pådømt enten han møter eller ikke.

Til dette kommer en rekke saker om inndragning av frontkjempernes bankkonti. Tyskerne satte inn godtgjørelse for tjenesten på konto, men bare på navn, så det er nesten håpløst å finne eierne. Kontiene varierer fra 50 til 5000 kroner.

Ifølge oppgaver fra Erstatningsdirektoratet, er bare 61 prosent av erstatningskravene overfor dømte landsvikere innbetalt. Det gjenstår i alt 104,926,079,55 kroner udekket.

Det har vært sagt

og skrevet så meget om den Oksvikske valgordning, som skaffet A-partiet flertall i tinget uten å ha flertall i folket, at vel de fleste argumenter skulle være oppbrukt. — Men vi har nok tatt feil. Regjeringens hovedorgan har nå prestert noe nytt og det er følgende:

«Vår nåværende valgordning er derfor hverken Oksvik eller Arbeiderpartiets. Det er de borgerlige partiers valgordning».

Ja, slik kan det sies. Imidlertid er det bare Oksvik og hans parti som forsvarer den umoralske valgordning med alle mulige midler, mens alle de såkalte borgerlige er imot den. Forstå det, den som kan. I den forbindelse skal vi også gjengi en uttalelse av et annet A-parti-blad. Det er Vestfold Arbeiderblad som skriver: «Uten fagbevegelsens medvirkning kan ikke et sosialistisk parti beholde noen sikker politisk ledelse her i landet». Og vi, som trodde at det var demokrati og alminnelig stemmerett her i landet — i hvertfall for alle tyskarbeidere og deres vedheng av «gode nordmenn» fra Berggrav til Gulosten. Sandelig gir det perspektiver utover skremslene med diktaturene, som i alle fall ikke dekker seg bak fraser. Det passer kanskje her å gjengi etter Tønsberg Blad følgende: «En mann, som etter alt å dømme var en jevn kropsarbeider, kom bort til en avis-kiosk og spurte etter «Bortforklaringsbladet». På spørsmål om hvilket blad han mente, svarte han: «Bortforklaringsbladet vel, der hvor Trannål hver dag sliter med å bortforklare hva han med illsprutende klubbe tidligere har slått fast!»

Det er eiendommelig

at avisene nå for tiden reklamerer sine store opplag. Store opplag kan jo bero på at man følger med strømmen, følger den minste motstandslov. Ville det ikke egentlig være mere modig og mere fengende i det lange løp å annonsere: «OBS! Rekordlavt opplag på grunn av kampen for idealer». Det er den svenske skribent, Elsa Nyblom, som våger seg til å la trykke slike kjeterske meninger. Tenk på våre «store» aviser og deres kuponklippere! De ville nok tale et alvorord med sine redaktører — husk på at det nå er flere skipper ombord i bladåtene — hvis de våget å preke portofri idealisme.

Sverige og Portugal

har meddelt at de ikke lenger trenger til Marshall-dollarhjelp. Vi tror, at en av årsakene til dette er at disse land styres av menn, som ikke har glemst sine klassikere. Husk på hva Vergil sier i Æneiden 2, 49: Quidquid id est, timeo Danaos et dona ferentes, hvilket er utlagt: — Hvordan det enn er, så frykter jeg danaerne selv når de kommer med gaver. — Det var Laokoons advarsel til trojanerne, da de dro ut til den berømte trehest, som hellenerne (danaerne) hadde brakt i land. Såvel svenskene som portugiserne har sin Laokoon og de lytter til ham, men her på bjergene er den gode latin avskaffet for lang tid siden, og her bukker og skraper planøkonomene for hver eneste dollar uten å tenke på dagen imorgen og den betaling som under enhver omstendighet må erlegges enten det nå skjer i den ene eller annen form. Vi, som er uten stemmerett idag, mener i hvert fall at maktens fullbyrdere

av idag, selger mere enn førstefødselsretten, de selger landet unna fotene på oss. Laokoon, Laokoon, — hvor er du? Kan du ikke for en gangs skyld snakke norsk, så kanskje de forstår deg!

Det er to diktaturer,

som ikke på noen måte kan gå sammen, og det er det åndelige diktatur i Vatikanet og det proletarimperialistiske i Moskva. Det er vel også en av årsakene til at Pave Pius XII og hans rådgivere har utarbeidet en «nødstilfelleplan» med den mulighet for øye, at kommunistiske armeer skulle trengte inn i Roma. Etter denne plan skulle paven abdisere, men forbli i Vatikanet selvom fiendtlige tropper trengte inn i Roma og isolerte eller besatte det pavelige palads. Hans kardinaler ved det pavelige hoff skulle forlate Roma og søke fristed antakelig på den vestlige halvkule. Der skulle så senere Vatikanet gjenopprettes og et kardinalkonklav utpeke en ny pave. «Det katolske Quebec» i Canada vil sannsynlig bli valgt til sete for det nye vatican, idet man på innviet hold er på det rene med at paven ved å forbli i Roma vil komme til å lide martyrdøden. — Det er Igor Gordevitj, som tidligere var knyttet til New York Herald's Romaredaksjon, som forteller dette i tidsskriftet «Look» som tilføyer at han er en korrespondent som har ålterlige kontakter i Vatikanet. Hva sier så Eisenhower og hans stab til denne manglende tillit til den europeiske hær, som lar vente på seg, fordi «de store» og deres medløpere ikke kan bli enige om å gjenopprette den tyske soldaterære, fø det kanskje er for sent? Man skulle nesten tro at

Moskva også her hadde en finger med i spillet.

En av de obligatoriske hylekonserter i verdenspressen er tyskernes antisemitisme. Den dirigeres fra utrettelige sentralfunksjonærer og får animositeten mot tyskerne til påny å stige hvergang den viser tegn til dale. Men ingen taler eller skriver om Moskvapolitikernes jødeforfølgelse. Den tar de som gitt og Moskva tilgis nesten alt. Som eksempel på russernes stilling til jødene skal vi nevne en episode fra Wien. De russiske myndigheter som trives storartet i Østerrike har i disse dager nektet å gi det jødiske samfunn i Wien dels eiendom fra tiden før krigen tilbake. Det dreier seg om en synagoge, som nå benyttes som lagerbygning, en jødisk kirkegård, som anvendes som jernbane verksted, ennå en synagoge som er overtatt av en fagforening og en jødisk barnehage. Russerne sier, at den jødiske eiendom henhører under Nazi-Tysklands utenlandske verdier og at Sovjet derfor har krav på den i henhold til erstatningsbestemmelsene. Dermed basta. Men det er ikke bedre i selve Russland. Ifølge offisielle sovjetdata var det før den annen verdenskrig 3 mill. jøder i Russland og antallet ble etter krigen øket med 2 mill. Jøder har hendt med disse 5 mill. jøder «fysisk og kulturelt», spør The Jewish Labor Committee i USA i et memorandum til FN, Intet er sluppet ut gjennom jernteppet om deres skjebne, og ingen vet heller noe om de 1,500 jødiske skoler, jødernes aviser, klubber og sosiale institusjoner. Hva er videre hendt med de jødiske diktere, dramatikere og forfattere, kort sagt alle dem som representerte jødisk kulturinnset? Det spørres og spørres, men forgyves. Vi tror nok at de fleste av dem gjerne vendte tilbake til det forhåned Tyskland hvis de bare kunne

Utenrikskronikk

Spania og de europeiske aversjoner

Den dag De viser likeså stor fryktløshet ved å kreve Stalin og hans menn fjernet fra Russland som den, hvormed De krever Spania befriet for Franco, kan vi tales ved.

Det er nå helt på det rene at det vil bli inngått en militær allianse mellom USA og Spania. England og Frankrike knurrer, og hele det europeiske haleheng knurrer som på kommando, men de står overfor en uavviselig kjennsgjøring, og USA tar alle disse protester med den største ro, fordi de ledende militære og de toneangivende politikere for det første innser nødvendigheten av å få Spania med i Vestens forsvar og for det annet er på det rene med at alle disse protester skyldes politiske konstellasjoner

og ikke noen fremherskende folkekemening.

Når den britiske regjering knurrer, er det for å tekkes Labours radikale fløy. De britiske konservatives stilling er klarlagt av Richard Butler i utenriksdebatten i Underhuset forleden, da han understreket, at man ikke kan la ideologiske hensyn være bestemmende for forholdet til Spania. Hvis USA kan avverge et økonomisk sammenbrudd i Spania, vil det i høy grad gavne England i kampen mot kommunismen. — Og han fortsatte med å fastslå, at når det gjelder et lands vitale interesser og ikke minst forsvarret, har ideologiske hensyn aldri spilt noen rolle i europeisk historie og vil heller ikke komme til å gjøre det.

Vi har eksempler nok å ta av.

Det var en moderat-republikansk fransk regjering som for seksti år siden sluttet forsvarsavtale med enevoldsherskeren i Russland. Det var Churchill, som i 1941 allierte seg med den røde tsar i Kreml for å slå Tyskland, og hans propagandaapparat formådde å kostumere Sovjet fra en lumsk banditstat som det den gang het til en lysets kjempe for frihet og demokrati. De samme «demokratiske» politikere har heller intet å innvende mot det intime samarbeide med Salazars Portugal eller med Titos Jugoslavia. Kort sagt: Ideologiske motsetninger dekkes over, når forholdene gjør det nødvendig.

Men hvorfor da dette evige gnål om Francos diktatur og alle de tåpelige masseløsninger og demonstrasjoner mot Spania som dog reddet Vesten fra kommunismen dengang da våre egne ennå var anløpne. Forklaringen er ganske enkel. De, som idag opptrer mest høyrøstet som det ubesmittede demokratis vokter, er politiske agurere, som tidligere enten har vært direkte motstandere av demokratiet eller

lunkne inntil det forrederske, når det gjalt forsvaret av dets sikkerhet. Se bare, hvem det er som styrer i de såkalte arbeiderpartistater: Gamle marxister med proletariatets diktatur som mål, syndikalister og ukritiske beundrere av «sosialismens fedreland». Alle disse har tatt så grundig feil at de for alltid burde ha vært ferdig på den politiske arena. Men de har latt jernteppet gå ned for alt det som heter fortid, denne fortid som har gitt dem et kompleks, som de nå forsøker å kompensere ved å demonstrere en hyperdemokratisme i blomstrende språk.

Midt under dette går Spania sine egne veier. Det er som New York Times sier: «Folket er ikke mot Franco. Det har vennet seg til det nåværende regime og de fleste er sikkerlig villig til å godta det heller enn å oppleve en blodig borgerkrig igjen. Men de ønsker øket effektivitet og mindre korrupsjon. Arbeiderne krever, at sosialprogrammet som ser så bra ut på papiret, skal bli mere virkeliggjort. De ønsker mere å spise. Og det mest interessante

ved denne situasjon er den omsorg alle legger for dagen for å gjøre det klart at det ikke er tale om noen opposisjon mot regimet». Og da storstreiken herjet Barcelona, skrev «Time»: «Ikke et eneste rop hørtes om «Ned med Franco». På Barcelonas husvegger kunne man lese streikeparoler som nøyde beskrev hva det gjaldt! «Vi er ikke kommunister. Vi ønsker bare mat. — Franco ja. Svartebørshaiene nei!» Og slik kunne de streikeende åpent og uten frykt si ifra. Er det da så farlig dette diktatur?

Det er bare tre faktorer som kan true Franco og det er kirken, armeen og monarkistene. — Men kirken glemmer ikke så lett, at Francos ved ledningsmannen, etterat de revolusjonære under russisk strategi hadde myrdet 23,000 prester, munk og nonner. Og armeen er splittet uten dog å glemme, at det var Franco som reddet landet fra de røde og avverget ruinen. En del av armeen er sterkt monarkisk, og dette vet Franco, som heller ikke stiller seg avvisende i prinsippet, — men som må ta hensyn til at det

var folket som fordrev Alfons XIII og som i mange henseender fortsatt er utpreget republikansk. — Hvis imidlertid alt går bra og den gnålende opposisjon fra Vestens demokratier ikke ødelegger spillet, vil monarkiet nok komme, men alt må ha sin tid.

Under slike forhold blir Franco sittende som Spanias leder så lenge han vil og finner det formålstjenlig for landet. Dette regner USA med, når Spanias strategiske stilling skal vurderes og den fremrakende spanske soldat skal utstyres med moderne våpen.

Hva alliansen med Spania kommer til å koste USA, vet ingen, men selvom prisen er høy, betyr den en ny og sterk bastion i samarbeidet mot kommunismen som allerede har kostet USA svimlende summer — ikke minst til dem som knurrer i dag og som har vært ille styrt under de fhv. marxister. Ved militæralliansen er det slutt med den skjebnesvangre isolering av Spania, og en gammel propagandaløgn fra de europeiske sentraler holdes på å synke sammen som en ballong når gassen går ut!

Kun gjennom et politisk parti kan sannhet og rett kjempes frem

«Landsforeningen 6. Maj» har gjort sin misjon

Nå er det det politiske parti «Dansk Reformbevegelse» som skal fortsette arbeidet i Danmark

«6. Maj»s formann, ingeniør Kielsens foredrag på Forbundets landsmøte i Frol

Landsforeningen av 6. Maj i Danmark er en broderorganisasjon av vårt Forbund for Sosial Oppreisning. Det er rettsoppgjøret i begge land som er årsaken til at disse to organisasjoner ble stiftet, og stort sett har de også arbeidet etter de samme linjer.

Det var derfor en selvfølge at landsforeningen av «6. Maj»s formann ing. Kielsen ble invitert som gjest til vårt Forbunds landsmøte nå i juli. Ing. Kielsen var den første av de utenlandske gjester som talte. I et glimrende foredrag redegjorde han for den danske broderorganisasjons arbeide fra den første tid av.

Til å begynne med uttalte Kielsen, var foreningens formål å samle alle de mennesker som direkte og indirekte var berørt av den katastrofe — lovgivningen som landssvikanordningen er. Ved en samling av disse mennesker var det meningen å kunne gi uttrykk for en protest mot den tilbakevirkende lovgivning. Etter hvert som tiden gikk ble organisasjonens ramme mere utvidet, dette skyldtes vesentlig alle de sosiale oppgaver som etterhvert krevde løsning. Titusener av mennesker var på en og samme tid fratatt muligheten for å forsørge seg selv, og spørsmålet om det daglige brød meldte seg øyeblikkelig. Disse mennesker befant seg i et samfunn som ved et trylleslag ikke kjente noe til nestekjærlighet. Overalt møtte de motstand og hån.

De danske myndigheter gikk i spissen ved å beslaglegge alt det de hadde og sosialkontoret avviste et hvert andragende om hjelp. Tusener og atter tusener ble kastet ut av sine leiligheter og på gaten og som hjelpeløse flykt-

ninger gikk de rundt uten å vite hvor de skulle ligge fra natt til natt. På dette område var det «Landsforeningen 6. Maj» fikk sitt største virkefelt. Husverter og andre som leide ut rum er blitt hjemløst av våre folk for å bringe de gamle leieforhold i orden, og med den autoritet vår organisasjon fra førsten av hadde tilegnet seg, lyktes det oss å bringe disse tragiske forhold til opphør. Vårt arbeide ble mer og mer komplisert, snart fikk vi en henvendelse fra det Danske fengselsvesen om å være mellomledet mellom de arresterte og deres pårørende. På dette område har vi også gjort et arbeide som tusener på tusener kvinner og barn takker oss for. Da de første løslatelser begynte, meldte det seg et nytt spørsmål og det var på hvilken måte vi kunne skaffe arbeid til disse. Mer enn 6 tusen har fått arbeide gjennom vår organisasjon.

Da det var klart, at Landssvikanordningen

skulle gjennomføres i sin ytterste konsekvns foranstaltet «6. Maj» i 1946 at det ble innsamlet 98.000 underskrifter om gjennomførelse av amnesti. — Når det var mulig å samle så stor tilslutning for et omfattende amnesti, skyldtes det at folket følte at det var begått et rettsovergrip som ikke kunne forsvares. Det ble på tross av dette ikke gitt noe amnesti. Som tiden er gått har man måttet løslate de fleste, så det nå kun rester ca. 200. Etter all vår kamp og streben for rettferdighet er denne sluttning blitt resultatet, at skal vi vinne den kamp for sannheten, det eneste varige grunnlag for et samfunn, må vi kjempe politisk!

Da dette ble en kjennsgjerning, dan net vi sammen med menn og kvinner fra alle grener av det danske samfunn som følte de samme tanker, — Danmarks Reformbevegelse.

D. R. har til hensikt:

1. Og gjenreise Rettsstaten Danmark, og gjøre den gjorte urett god i den utstrekning som det er mulig.
2. Samtidig kjempe for sine politiske

Ing. Kielsen.

Den dag kan komme —!

En vikarierende utenrikspolitisk medarbeider i «Farmand» skriver i nr. 31:

«Frykten for ny tenkning, trangten til å beskytte snevre partipolitiske interesser, nasjonale planekonier, er alle utslag av en defaitisme som vil føre hvert enkelt land til dets Vichy. Den dag kan komme da Englands Attlee og vår egen snille Gerhardsen vil stå overfor domstolen som Petain gjorde det. Uskyldige fordi de representerer sitt folks svakhet. Skyldige fordi de ikke forstod at det å ha ledelsen gir et ansvar utover den øyeblikkelige situasjon og idag langt utover en klasse eller et parti.»

Dette er da det rene «8. Mai»! — Betyr det, at den mest intelligente del av folket og av våre skribenter om tidens spørsmål har fått et nytt syn? Og at vår selvklaare rett snart vil bli almen?

Selvfølgelig

I demokratiets navn protesterer LO atter engang mot Franco

«Demokratiet må ikke kompromitteres», sier vår englerene demokratiske LO

Arbeidernes faglige Landsorganisasjon meddeler, at sekretariatet i sitt møte det 31. juli vedtok en henvendelse til Utenriksminister Halvard Lange, hvori man anmoder om, at den norske regjering over for den amerikanske regjering gjør oppmerksom på, at den norske Landsorganisasjon slutter seg til protestene mot

En utvidelse av loven om u-amerikansk virksomhet?

Nærmer vi oss kolonifolkets vilkårlige behandling?

I engelsk kolonipolitikks historie, støter en til stadighet på uttrykket «straffeekspedisjoner» og etter det lovforslag, som nå vil bli fremsatt, synes det som om denne kolonipolitikk står i begrep med å overføres også til andre land enn engelske kolonier.

Vil gjengir fra «Berlingske Tidende»:

«Den internasjonale lovkommissjon i Geneve vil ved neste FN-generalforsamling foreslå vedtakelse av en kodeks (samling lover og forordninger) for krigsforbrytelser, som skal forhindre, at sådanne forbrytelser kan unnskyldes med, a man kun har fulgt «miltære ordrer».

Det skal ifølge denne kodeks også regnes for en krigsforbrytelse å «ta sin tilflukt til aggressjon overfor en annen stat» og et lands regjeringsjef eller regjering som helhet vil bli holdt ansvarlig for de forbrytelser som defineres i kodeksen. Trusler om aggressjon eller forberedelser innen for de vepnede styrker til aggressjon vil bli definert som «Forbrytelser mot menneskehetens fred og sikkerhet».

Hva menes med frihet, spør «Hälsingborg Dagblad». Alle tar ordet i sin munn og suger på det som om det var en karamell, men hvilken betydning legges i dette magiske ord? Friheten til å utplyndre andre? Friheten til å gjøre sin plikt? Eller friheten til å snakke tull?

Boken som vil leve i norsk historie

er dr. jur. Gustav Smedals bok

«PATRIOTISME OG LANDSSVIK»

Den gir et tidsbillede av okkupasjonstidens Norge og av de politiske forfølgelser etter frigjøringen.

Den er det skarpeste angrep som er rettet mot oppgjøret, og myndighetene har ikke kunnet angripe den, fordi fremstillingen er helt korrekt.

Bokladeprisen var hittil kr. 12,— for det innbundne eksemplar.

Grunnet utenlandsreise og for å få restopplaget brakt ut er prisen nå nedsatt til kr. 8,— fritt tilsendt, og hvis minst 5 eks, bestilles samtidig, blir de portofritt tilsendt mot innsendelse av kr. 35,—.

KARL SEELAND — OPPEGÅRD

Sommermat.

PRIMA SKINN- OG BENFRI KLIPPFISK leveres i kilopakker påtrykt matoppskrifter, samt i kasser a 26 kilo og ca. 60 kg. — til handlende og forbrukere. NYSALTET UER — NYSALTET TORSK m. m.

OTTO OTTESEN HAVNERAAS A/S
Telegr.adr.: HAVNERAAS — Telefon 1630.
KRISTIANSUND N.

Dressen kan vi sy —

hvis De har stoff med tilbehør. 20 års praksis. Skriv etter mål-skjema. Sylønn kr. 80.00.

P. Sporsem's Konfeksjonsfabrikk — Aukra.

Kortere arbeidstid — lengere brød

De har vel hørt om «Sveise-Jensen», den danske arbeider, som ble drevet fra sin arbeidsplass, fordi han var dyktigere og dermed ærligere i sitt arbeide enn sine kametater? Han ble riktignok innbudt til besøk i Norge av en som hadde opplevet det samme med sine arbeidere, men det er ikke noe å leve av i lengden, for tempoet er ikke så stort i Norge heller, at en velvillig mann kan rø på en idealist, og dermed måtte «Sveise-Jensen» dra tilbake til sitt fedreland, som forøvrig ikke kunne beskytte hans flid.

Arbeid

søkes av 32 årig NS-m. Konst. i Ordenspolitiet. Medl. av NS-fylkesstab. Dømt som frontkjemper. Sonet. — Agronom av 1937. Tegne- og malerpraksis. Har deltatt i fl. forskj. yrker. Foreløbig lettere arb. gr. litt uheldig kjevehuleope rasjon. Kan jeg benyttes. Kom med forslag! Billett merk. «Forsøket verdt nr. 248».

Salgskraft,

Som man roper i skogen får man svar. Et folk har mye til felles med en fiolin. En flautist kan blåse beroligende toner. En klodrian vil kun frambringe disharmonier, selv om instrumentet er aldri så godt.

Jeg er bange for at vi har hatt nok så skrøpelige musikanter, hvis meningen var å appellere til det norske folks offer-sinn og innsatsvilje.

Den fátallige, men prektige ungdom som våget trøyen under krigen er gjennomgående blitt negligert behandlet nå etterpå. Det er knuslet med erstatningen til krigens ofre. Samtidig har vi straffet frontkjemperne på det strengeste. De var villedet ungdom som sikkert stort sett trodde å kjempe for sitt fedreland ved å melde seg til krigstjeneste mot den samme motstander som vi nå i realiteten skal bekjempe på andre frontavsnitt.

Et høysinnat styre hadde visst klart disse ting bedre.

Men tross alt finnes det sikkert modig og eventyrlysten ungdom i landet. Det er derfor ikke utelukket at det kan lykkes våre statsmakter å stable på bena en noenlunde presentabel frivillig norsk kontingent. I så fall bør vårt folk våkne. Det bør i innstilling og handling vise hva det skylder dem som våger liv og helse for nasjonens ære.

K. Kluge.

Danmarks Reformbevegelse.

D. R. har til hensikt: 1. Og gjenreise Rettsstaten Danmark, og gjøre den gjorde etter god i den utstrekning som det er mulig.

2. Samtidig kjempe for sine politiske idealer for igjennom dette å bringe Danmarks folk inn i en utvikling hvor den sosiale lojalitet skal prege tiden og mennesket.

3. Vi vil at det personlige ansvar i administrasjonen ikke pulveriseres, at det skapes like rett for loven og at plikten til arbeide går frem for plikten til å forlange seg ernært av sine medborgere.

4. Vi forlanger at kvinnen overalt likestilles med mannen og uinnskrenket få den samme lønn for samme arbeide.

5. Vi vil innføre minimumslønninger som er sosialt forsvarlige og ikke tillate, at den dyktige og strevsomme ikke kan tjene en større lønn enn den middelmadde.

6. Gjennom innførelse av Folkepensjonsordning vil vi sikre og trygge framtiden og alderdommen, og i videste omfang avløse de nåværende skatteordninger med produktionsavgift.

Vi har i det forgagne år gjort et stort arbeide for å fremme Reformbevegelsen over hele Danmark. Titusener er de mennesker hos hvem våre synspunkter vinner gjenklang. I alle deler av landet dannes det avdelinger og ved slutten av denne sommer avholdes det møter i alle landsdeler som opptakten til det store framstøt.

Ingeniør Kielsen uttalte til slutt: Som representant for «6. Mai» og Danmarks Reformbevegelse har det vært meg en stor glede å motta og å

Utenriksminister Halvard Lange, hvori man anmoder om, at den norske regjering over for den amerikanske regjering gjør oppmerksom på, at den norske Landsorganisasjon slutter seg til protestene mot

Velgerne har bare å lystre

Dette med folkestyret er nok allikevel et noe relativt begrep. Se bare hva Det norske arbeiderparti sier i sine rettningslinjer for valgforberedelsene, punkt 3:

«Minst to av kandidatene skal kuller. Det er partiet og ikke tilfældige personlige uoverensstemmelser eller klikkdannelser, som skal avgjøre hvem partiet skal få valgt». Ja, slik står det! Og velgerne har bare å lystre. Det går vel det også, at det er bare en gang hvert annet år at partiet plager dem til å møte ved valgurnen og gjøre, hva partiet vil. Men kom da ikke å si, at det er velgerne som bestemmer.

Det er to hellige dyr her i landet. Det ene heter STATEN og det annet PARTIET. Og hvem er så disse? Det er en flok Vi-alene-vite-Menn, som bestemmer alt, også din egen skjebne. Det er folkestyret i et nøtteskal.

etterkomme innbydelsen fra «Forbundet for Sosial Oppreisning». Og la meg til sist få bringe en hilsen fra Danmarks «6. Mai» og Reformbevegelsen til dette møte, og samtidig uttrykke ønsket: — At Danmark og Norge må finne støtte hos hverandre i denne kamp for å gjenvinne rettferdigheten

henvendelse til Landsorganisasjonen i spørsmålet og bl. a. påpekt, at en militæravtale mellom Franco og USA «vil være et slag i ansiktet på alle virkelige venner av demokratiet og rive grunnlaget bort for demokratiets kamp mot diktaturet, hvilken form dette enn har. Kampen mot aggressjonspolitikken, som føres av diktaturmaktene, må ikke føre til, at demokratiet blir kompromittert», tilføies det.

Landsorganisasjonen henviser videre til, at den frie faglige Internasjonale har sendt den amerikanske utenriksminister en protest angående forhandlinger mellom amerikanske militærsejere og general Franco. Internasjonale har anmodet de tilsluttede organisasjoner om å rette henvendelser til deres respektive regjeringer om å motsette seg ethvert forsøk på å få Spania med i de demokratiske staters fellesskap, så lenge Franco sitter ved makten.

Landsorganisasjonens sekretariat besluttet å slutte seg til såvel Spaniakomiteens som Internasjonales protest.

Demokrati!

Ennøg i «Sportsmanden» kan man finne gullkorn. Hør her:

«Når Arbeiderpartiet snakker om demokrati, mener man flertall i tinget, når Hofmo snakker om demokrati, mener han mindretall i idrettsstyret».

Husk kontingenten

anlegget tjener en unggutt sånn om trent 9000 kroner om året, — og så er han i folkemylderet. Der har de gater og veier og biler og elektrisk lys og nye boliger. Det teller like meget som pengene. Her hos oss er ikke veier og biler og lys ute og inne. Her er ikke farbar vei. Vi bønder har brudt bygdeveien vår fram til dampskipsekspedisjonen — for 30 år siden. Vi har ikke fått såpas av det offentlige at veien kunne bli gruset. Etter 30 års kjøring på en slik vei er det en tortur for hest og vogn og mann å kjøre på den. Vi brøt veien uten betaling dengang her var folk. Vi klarer ikke mer. — Det er for besværlig å være her i bygden og det gir for lite penger, så reiser de unge bort og så blir det så få igjen, få og gamle, så få at selve folkemangelen skaper folkeflukt. Ensomheten er ikke bare bra, den er som brennevnet, en dram nu og da kan være godt, en hel flaske er døden».

Den gamle mannen graver frem en forbrennt snadde og holder en fyrstikk ned i hausen så det smelter i skoven. «Tobakken er for dyr», sier han og ser opp med triste øyne. «Døden» — sier han tankfullt. — «Bygden dør ut. Hvem mener du kommer og overtar etter oss som nå er gamle? Vi er gamle allesammen. Den eldste gårdbruker her er 85, den yngste 55. Jeg er som sagt 76. Her er to gamle, utslitte men-

nesker på hver gård. Kanskje er det bedre annensteds. Jeg vet ikke. — Barn! Jovisst har vi barn. En datter på kontor. Den andre er gift med en formann ved anlegget. En sønn er lærer. Den andre elektriker — ved anlegget. Ingen vil hit og arbeide så lange dager for så lite som jorden gir, — og i ensomheten, i savn av alle samfunngoder. Ja, bygda avfolkes. På disse gårdene her levde for 30 år siden 121 mennesker idag er her 60. På neste gårdklynge derborte var for samme tid siden 62. Idag er der 38, — nesten ingen barn og slett ingen voksenalder. Slik er det over alt her. — Og husene forfaller, materialer og arbeidsfolk er for dyre. På storgården derborte trenger fjøset reparasjon. En byggmester har beregnet omkostningene til kr. 135,000 og det er mere enn hva mannen kunne få om han solgte gården etter reparasjonen. Han kunne like godt gi bort hele gården. Dårlige veier umoderne hus, ikke vann, ikke vask, ikke vannklosett, ikke elektrisk lys. Jeg vet det. Vi alle ser det og vet det. Men vi makter ikke bygge nytt, vi er heller ikke folk nok til det og materialer får vi ikke. Vi makter ikke det andre heller. Og så reiser de unge bort etterhvert som de blir voksne. Jeg finner det ikke urimelig. Og så, sier mannen og ler skakt: — Skal man eliminere flukten fra landsbygden ved å bygge fotball-

av en som hadde opplevd det samme med sine arbeidere, men det er ikke noe å leve av i lengden, for tempoet er ikke så stort i Norge heller, at en velvillig mann kan føle på en idealist, og dermed måtte «Sveise-Jensen» dra tilbake til sitt fedreland, som forøvrig ikke kunne beskytte hans flid.

I Adresseavisen for 9. aug. finner vi følgende NTB-telegram som vel må sies å gå meldingen om «Sveise-Jensen» en høy gang:

Under titelen «Det er ikke til å tro» forteller «Moss Avis» om to industriarbeidere som muligens må avspasere tre ukers arbeidsfortjene ste fordi de arbeidet ombord i «Stavangerfjord» i ferien. De tok hyre og var med på en tur til Amerika. Dette ble påtalt av fagforeningen da de kom hjem, og det er ennå ikke avgjort om den slags anvendelse av ferien vil bli godkjent.

Ærlig talt, kamerater fagforeningsfolk, synes ikke Dere at det begynner å gå vel vidt nå? Tar Dere da ingen hensyn hverken til alminnelig folkevett eller til statsministerens gjentatte appeller om å øke produksjonen? Er det kanskje den gode gamle kjennning «misunnelsen» som er så vanskelig å holde i tømme?

Det er sagt:

Professor Leiv Kreyberg skriver i «Farmand» nr. 31:

«I konfliktsituasjoner er det min oppfatning at det enkelte individs handlesett bare kan reguleres av hans egen samvittighet. Kommer denne samvittighet i konflikt med de mektiges bud, får man ta konsekvensene. Selv Vårherre unngikk ikke sin skjebne på det punkt. —

rasjon. Kan jeg benyttes. Kom med forslag! Billett merk. «Forsøket verdt nr. 248».

Salgskraft,

27 år, salgspraksis i verktoy, maskiner, gode varekunnskaper i elektro. Tidl. frontkjemper, søker stilling, hvor som helst som kan skaffes. Bill. mrk. «Alt har interesse nr. 250».

Agronom.

35 år gml. agronom søker stilling som gårdsbest., agronom eller arb.-leder. Har lengere praksis som sjølstendig gårdsbest. og forpakter. Bill. mrk. «Agronom nr. 249».

Jeg mener, at enhver borger ikke bare har rett, men plikt til å si fra, når det skjer noe som han mener er uriktig, eller at avgjørelser blir truffet på et saklig sviktende grunnlag».

Professoren er jo den reneste «landsvikar». Hadde han vært med i 1940 eller i 1945, så ville han ha endt som vi andre innenfor piggrådgjerdet med A-partiets velavlønnede kommunister som geværpryde. Vakter over alle våre handlinger og med en taus og innbitt justisminister som sjef for hele den marxistiske maktutøvelse. — Han har sin egen samvittighet og det er farlig i denne ensrettethets tid.

«8. Mai»

kronikk 17. aug. 1951

Velferdsstaten:

Norge, Norge, hytter — — og borge

Disse betraktninger gjelder ikke det hele land — foreløbig, det kommer kanskje senere. Det jeg skriver her gjelder en landsdel, kanskje til og med mer enn det.

Slåmaskinen, surrer fram gjennom det våte gress. En gammel mann sitter og kjører. Han og hesten er det eneste levende som sees, unntatt noen høner bak en netting borte ved et værslitt fjøs.

«Jeg er 76, sier mannen. Konen min 72. Det er bare vi to på gården. — Nei, så svært stor er den ikke, 90 dekar.» (Det er en større gård etter bygdens forhold). «Men likefullt er det et slit, — især når en er såvidt til års», sier han og minner om at på en gård er det tusen ting som skal gjøres både ved drift og vedlikehold. Arbeidsdagen blir i almindelighet fra 6 morgen til 22 kveld.

Men har han ikke hjelp?

«Hjelp! Hvor skulle jeg få den fra? Her i bygda er i det hele to piker hjemme, begge konfirmert ifjor. Og her er to gutter i samme alder. De reiser vel snart, de også, dit de andre er reist før, til industribyen.

De voksne jenter er lærerinner, butikk- og kontordamer. Og kan de ikke annet, så går de på en kafe eller de blir håndgjerningslærerinner — for skolepiker — som senere blir kafe- og kontordamer og aldri gjør en gjerning med sin hånd. — Og selv om det var hjelp å få, hvor skulle jeg ta penger til lønninger? — Vi får så gode priser på kjøtt og melk! Ja, jeg har hørt det der. Nei, prisene vi får er dårligere enn før, relativt. Det vi skal kjøpe, skatteme og de eventuelle lønninger er ofte opptil mer en tidoblet. Et lampeglass kostet før 10 øre. Nå er det kr. 1,10. Før kjøpte jeg 10 st. bord, entoms fem, på sagen for kr. 3,50. Nå koster de kr. 52,—. Denne slåmaskinen kostet levert her 1100 kr. for 20 år siden kjøpte jeg samme merket for 365,—. En tjenestejente skal ha 2000 kroner om året, fri sykekasse og kost. En gårdsgutt 4000 og fritt alt. Så skal jenta ha en fridag i uken og fri annenhver søndag. Og de begge tre ukers ferie. — Jeg har aldri hatt noen ferie. Nei, jeg har ikke råd til å ha hjelp. Og det er ikke hjelp å oppdrive. Ved

pe for de makter som da har kornet. Først og fremst må folk ha mat!

Hva mener man, om dagens makt havere spanderte milliarder på landsbygda. Ikke til fotballplasser og luksus. Og at de sendte ungdommen tilbake. Nei det passer ikke i planen. I år fikk vi 300 kr. til å reparere bygdeveien for — veien som er kjørt på i 30 år uten å ha vært gruset. Man sier at de styrende gjør så godt de kan, at de ikke forstår det bedre. Jeg synes at de arbeider godt etter en vel uttenkt plan. De lager storindustri til forøkelse og styrkelse av arbeiderpartiet. De bygger fabrikkkomplekser — borge for storkapitalen, de koster milliarder. De bygger Folkets Hus. Hva koster det? 6 millioner? Atter et slott, en borg. De bygger rådhus, hva koster det? Kanskje 4 eller 5 eller 20 millioner. Atter igjen borge, store og større borge. Husene utover landsbygden forfaller, og så blir det hytter. Det blir flere og flere av dem. Og så er det hytter — ingen hus, og borge. Øyner man planen?»

Mannen spytter. «Tvi!» sier han, samler tømmene og kjører. Slåmaskinen surrer fram gjennom det våte gress. Imorgen må 76 åringen ut og hesje. Men himmelen er så stor og vid over ham og verden så stille; når jeg er gått er det ingen som forstyrrer ham med snakk.

Er De idag en tilfeldig leser av «8. Mai» så bli imorgen en fast abonnent.

Er general Eisenhower rede til å bli dømt slik som Göring?

Alle statsmenn som forbereder bruk av A-bomben «gjør seg skyldig i forberedelse til folkemord», sier N.C.P.W.

Privat til «8. Mai» fra Bonn.

Den amerikanske professor Austin App har sendt ut et skrift «Grunnlag for freden», som har vakt stor oppsikt i Vest-Tyskland som følge av professorens betraktninger omkring prosessene i Nürnberg og andre «krigsforbryter»-prosesser. Professor en skriver bl. a.:

«Det kan ikke bestrides at begge parters enkeltpersoner under en krig begår forbrytelser. Plyndring er f. eks. en alvorlig rettskrenkelse, men man kan ikke trekke fram en plynderer blant mange og straffe ham, eller trekke fra plyndrere av en bestemt rase eller en bestemt nasjonalitet, mens andre plyndrere går fri. Det er

en åpenbar urett

å straffe en tysker som har rekvirert en kasse vin, men la være å straffe en amerikaner som har rekvirert et fotografiapparat eller en russer som har tatt en sykkel. — Det er likeledes galt å straffe nazistene for deres overfall på Polen, men la være å straffe bolsjevikene for deres overfall på Finland.»

I Vest-Tyskland sier man i denne forbindelse på stadig flere og flere hold at hvis Nürnberg skal betegne en presedens for en ny over-nasjonal rettferdighet, kan man ikke unnlate å prøve de alliertes politikk ut fra de samme synspunkter som ble anvendt ved prosessene mot Göring, von Ribbentrop, Dönitz og von Neurath.

Avisen Salzgitter-Kurier skrev den 28. juni i år:

«Roosevelt har i Jalta ikke bare prisgitt Polen, China og østblokken den kommunistiske terror, men gitt Stalin rett til å bruke tyskere som slave-arbeidere som en slags krigsskade-erstatning. Han godkjente Morgenthau-planen og gjorde seg derved skyldig i «intellektuell folkemord». — Samtlige tyskere i Schlesien, Pommern, Øst-Preussen, Sudetlandet og Balkan mistet alt hva de eide og ble fordrevet fra sine hjem. Det er allerede i dag på det rene, at Det Tredje Rikes «massedrap» (2—3 millioner ifølge usikre anslag) langt overtreffes av den tragedie vi har vært vitne til etter krigen, hvor 4,8 millioner tyskere ble tvangsevakuerte fra øst-distriktene og fra Sudet-distriktene. Denne evakuering ble dertil satt i scene med en umenneskelig kynisme.»

Den 15. desember 1944 uttalte daværende statsminister Winston Churchill: «En slik tvangsfordrivelse er den metode som vil virke på den mest tilfredsstillende måte.»

I Tyskland er det kommet en bro-

res hjem, idet man med sikkerhet kan forutsi at utallige fordrevne, de fleste av dem, må bukke under av kulde og hungersnød. Ludwig anfører også den allierte hungerblokade av Tyskland etter den første verdenskrigs slutt som et eksempel på rettskrenkelse, idet man kan bevise at minst en kvart million tyskere døde som følge av denne fortsatte blokade. Ludwig krevde til slutt i sitt skrift «gyldige internasjonale statutter om straf for masse mord». FN har i virkeligheten allerede den 8. desember 1949 etterkommet dette krav ved å vedta «Konvensjonen om folkemord», men denne konvensjon er ennå ikke tiltrådt av England, USA og Sovjet-Samveldet.

«National Council for Prevention of War» (NCPW) i USA har gjennom sine talsmenn erklært i en senatskommisjon at vannstoffbomben på grunn av sin masseødeleggende virkning må betegnes som et folke-

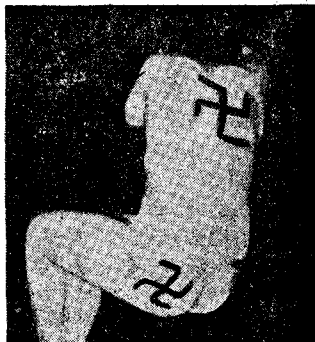
mord-våpen. Alle statsmenn, vitenskapsmenn og teknikere som forbereder denne bombes innsats gjør seg således allerede i dag skyld i en forberedelse til folkemord, sier NCPW. En talsmann for NCPW har videre uttalt at de alliertes okkupasjonspolitikk i Tyskland etter den nye internasjonale rett bør behandles av en internasjonal domstol.

De tiltak som er truffet for å holde Tyskland nede, alle demonteringene innen den tyske industri og fordrivelsen av tyskerne fra de østlige deler av riket er uten tvil alt sammen straffbare forbrytelser i henhold til den nye internasjonale straffe-rett som ble brukt i Nürnberg.

Den engelske admiral Lord Cork and Orrery, som er medlem av Overhuset, har i denne forbindelse uttalt: «Våre soldater drar i krig med et rep om halsen. Dette rep er lagt om deres hals av deres egne landsmenn og vil gjøre arbeidet lettere for fiendens bødler.»

Den ovenfor nevnte talsmann for NCPW har sagt dette, ennå tydeligere «Nürnberg-prosessene var ensidige. En vakker dag kan vi selv sitte i tiltaleboksen. Og hva så? Er general Eisenhower rede til å bli dømt slik som Göring? Er general Spaatz rede til å stå til ansvar for en russisk militærdomstol for vannstoffbomben? Russerne, eller noen andre, som kan tenke å spille dommerens rolle, behøver bare å bruke konvensjonens bestemmelser, hvis de skulle sitte til doms over oss.»

Råskap

Makt som undertrykker sannheten er makt i frykt.

Glem ikke — —!

UKEN

Glem ikke våre kamerater som en nå sitter bak piggråden eller fengselsmurene! Det daglige strev for utkommet kan nok stille mange krav til noen hver av oss og gjøre døgnet timer korte. Men det er allikevel ingen unnskyldning for å svikte fellesskapets ide. Vi har ikke lov til å glemme dem som ennå idag er ofre for norsk offentlig fortolkning av prinsippet om menneskerettighetene, og som ennå i det sjuende året etter «fredsutbruddet» holdes avsondret fra slekt og landsmenn i et nedverdiggende, politisk fangenskap.

Vi som — mer eller mindre smertefullt — er klemt gjennom «rettferdighetens» nåleøye, vi som har uhumskheten bak oss, vi har da i et hvert fall en slags personlig frihet, vi har da trass i all motbør muligheter av en eller annen art. De som sitter innenfor, de har ingen ting. — De holder seg oppe utelukkende i til lit til at vi som er ute, setter evnene og kreftene inn og handler på deres vegne som selv er berøvet sin handlefrihet.

Den tilliten har vi ikke lov til å svikte. Vi har ikke lov til i snever egeninteresse å gå utenom det krav som blir stilt oss. Vi har ikke lov til å slappe av. Selv ikke et øyeblikk. Her gjelder ingen unnskyldninger. Inntil den siste politisk domte er på frifot, må vi handle for ham og hans nærmeste slik som vi gjør det for våre egne.

I sommer har Forbundet prøvd gjennom feriestønad til fangers pårørende å ordne det slik at også hustruer og barn som bor langt borte, kan se seg i stand til å avlegge fangeleirene et besøk og å se igjen den som deres tanker har gått til gjennom lange år hver tid og stund både dag og natt. Behjertede mennesker har gitt oss økonomisk hjelp til å gjennomføre arbeidet, og heldigvis har det allerede lyktes oss i en rekke tilfelle å kunne spre litt sol og glede på begge sider av stengslene. Vi har fått rørende takkebrev, — ikke minst fra dem som har sittet innenfor og ventet og ventet og ventet. Gjensynet med kjære

ansikter har gjengitt dem vissheten for at det ennå er noe som venter dem ute i det fri liv.

Det vi har kunnet gjøre er bare ikke nok. Det er så mange, mange som trengte en håndrekning. Og den håndrekning kan vi bare gi dem ved at det gis oss økonomisk mulighet for det. Jeg nevnte i mitt forrige oppsett at et utenbys ektepar hadde sendt oss tusen kroner. Den dag oppsettet kom i «8. Mai», kom en Oslo-mann til oss med nye tusen kroner. Slikt er strålende. — Slikt er ekte hjertevarme omsatt i praktisk handling. Og stor takk og ære fortjener de edle givere.

Det er bare ikke nok. Mange har vi gjennom denne hjelpen kunnet nå fram til. Men det sitter ennå så altfor mange igjen, som vi inntil videre har måttet sette på venteliste og som vi foreløbig har måttet gi den vemodige beskjed: la oss håpe!

La oss ikke skuffe dem i dette håpet. Du som hver dag når du kommer hjem fra ditt virke, kan samle dine kjære om middagsbordet, du som innen fire vegger kan leve ditt lykkelige familieliv, du som har mulighet for å samle din familie til en utferd i fri natur, tenk litt på dem som klynger seg til håpet om å få se igjen sin mann, sin far, sin sønn — selv om det bare kan bli for en stakkert stund og under fengselsbetjeningens bevakning.

Betal for din egen lykkeligere skjebne ved å ofre litt på dem som fikk vanskeligere forhold å leve under. Stort eller lite, alt kommer godt med. Gi det som ditt eget hjerte byr deg å verdsette din egen tilværelse til. Det er en stor sak dette. Og en god sak. La ikke angeren over at du intet har gjort bringe deg bebreidelsens stunder. Tend glede i andres sind og du tender glede i ditt eget.

Forbundet vil fortsette sitt stønadsarbeid til besøksreiser utover høsten. Send oss godhetsfullt ditt bidrag under sekretariatets adresse, Forbundet, Kierschows gate 5, Oslo Og send det snart.

Vi lover å forvalte det vel.

Forbundssekretæren.

DET AMERIKANSKE

forsvarsdepartement har meddelt, at den 26. juli var den første dagen i de 53 uker som Korea-krigen har vart, at ikke en eneste amerikansk soldat døde på grunn av kamphandlinger. . . . .

I FØLGE LLOYDS RAPPORT

for 2. kvartal om verdens skipsbygging har Japan atter inntatt sin gamle plass som nr. 2 blant de skipsbyggende nasjoner. Storbritannia er nr. 1 med 2,1 mill. tonn, hvilket er 39,66 prosent av hele verdens skipsbygging. Så kommer Japan med 520,665 tonn, nr. 3 er Frankrike med 439,363 tonn, nr. 4 er Tyskland med 387,853 tonn, nr. 5 USA med 332,662 tonn, nr. 6 Sverige med 315,855 tonn. Så følger Nederlandene, Norge, Danmark og Spania.

SPANIA HAR MOTTATT

5,6 mill. dollars i nye kreditter gjennom Eksport-Importbanken i henhold til det låneprogram, som er godkjent av den amerikanske kongress, meddelte banken i dag. — 2,4 mill. dollars skal anvendes til elektrisitetsverker og resten til forbedringer i de spanske miner. ....

VESTTYSKLANDS NYE GESANDT

i Norge Georg von Broich-Oppert, er kommet til Oslo med skip fra København. Han er den første tyske diplomat i Norge etter krigen. Han har lang tids diplomatisk tjeneste bak seg i tyve og tredveårene, men ble etter Hitlers maktovertakelse hjemkaldt fra Wien, fordi han var av jødisk herkomst. Etter den annen verdenskrig var han med og stiftet det kristelige demokratiske parti i Berlin og var medlem av byrådet fra 1946 til 1950.

SCHWEIZ HAR NA

i all stilhet gitt etter for amerikansk press og har pålagt sin samhandel med Sovjet-Blokken strategiske restriksjoner. Det amerikanske handelsministerium frøs inne for en tid siden alle eksportlisenser til Schweiz for å få den schweiziske regjering til å avbryte all direkte og inndirekte eksport av krigsviktige varer til Østeuropas kommunistland.

KONG IBN SAUDS

nestledste sønn og utenriksminister i Saudi-Arabien, Prins Feisal er kommet til London på et 10 dagers besøk. Han ble i lufthavnen mottatt av Hertugen av Gloucester og vil i ukens løp føre samtaler med utenriksminister Morrison.

Blant de emner som skal drøftes er den foreslåtte nye mellomstlige militærkommando, som ventes opprettet i forbindelse med Atlantpaktorganisasjonen. Dessuten ventes det

Den onde samvittighet — En elsket hund

Norges offisielle liktorn, redaktør Skavlan i Dagbladet ømmer seg etter å få flyttet den tyske krigskirkegård fra Ekeberg til et bortgjemt sted så man «ikke skal risikere at den i fremtiden blir et valfartssted for tyske turister».

Fra Frankrike meddeles det at man skal sprengte den gamle festning hvor marskalk Petain holdtes fengslet, i luften og brenne alle hans møbler og de ting han hadde hos seg i fengsels-

En ømskinnet hundevenn — herr Harald Giller — skriver i Hundevilsen nr. 7-8 50 en følelsesfull artikkel om sin firbente kamerat, schäferen «Gay».

Denne herr Gillers offentlige framvisning av sin kjærlighet til en trofast, beundrende hund har imidlertid en kjedelig bakside, som viser denne hund-eier i all hans glans. Hør her: «Som vakthund på Kristiansten festning over gestapister og nazister, var den fryktet for sin bestemte framferd. Der hvor «Gay» ruslet omkring ble det alltid ro og orden».

tene og fra Sudet-distriktene. Denne evakuering ble dertil satt i scene med en umenneskelig kynisme.»

Den 15. desember 1944 uttalte da-
værende statsminister Winston Churchill: «En slik tvangsfordrivelse er den metode som vil virke på den mest tilfredsstillende måte.»

I Tyskland er det kommet en brosiyre av Gerhard Ludwig, som konkluderer med at tvangsevakueringer og massehenrettelser kan likestilles med hverandre ut fra «den internasjonale strafferetts» synspunkter. I virkeligheten er der ingen forskjell mellom direkte henrettelser og fordrivelse av millioner av mennesker fra de-

Likhet for loven

I dette blads nr. 21 skriver Mercator i artikkelen, «Medaljen — og dens bakside» følgende:

«Det har forøvrig av og til slått meg at i den nye rettsstat av 1945 synes en handlings eller et forholds straffverdighet eller ikke i mange tilfelle å bero, ikke så meget på selve handlingens eller forholdets art, som på hvem utøveren er, eller i hvilken fold han hører hjemme.»

At dette er sant begynner nå også å gå opp for jøssingene — selv de mest fanatiske av dem — hva jeg her kan fortelle et ganske morsomt eksempel på.

I vinter oppholdt jeg meg ved et dansk kursted samtidig med biskop Berggrav.

Da resultatet av granskningen av Norges Banks disposisjoner under okkupasjonen forelå, og direktør Rygh ikke alene ble frikjent for enhver skyld, men til og med fikk ros for hva han hadde gjort, spurte jeg biskopen: «Dersom direktør Rygh hadde vært NS tror De da, han ville blitt frikjent og fått ros?»

Hertil svarte biskopen kort og godt: «Nei!»

Ellen Schnitler.

Ukens smil:

Bak jernteppet forteller man at Stalin engang lot fjerne sine store mustasjer for ukjent å kunne studere stemningen blant folket. På sin vandring traff han en mann som han spurte:

— Liker du Stalin?

Mannen så seg omkring, trakk ham så med seg inn i en mørk port og lot ham sverge på at han ikke ville fortelle en levende sjel svaret. Stalin lovet dette og mannen hviket:

— Mellom oss sagt så liker jeg ham godt.

Mennesket

er en blanding av godt og ondt og vi representerer alle en fare for oss selv og for andre. Mannen ved rattet, mannen ved maskinen, mannen ved kon-
torpulten representerer alle farer som bare deres personlige ansvarsfølelse kan beskytte oss mot. Mannen med stemmesedlen er også en fare — kanskje den største av dem alle. I noen land er et stort apparat i sving for å passe på at han stemmer riktig, uten at verden dermed er blitt bedre, skriver Jon Sivert Nilsen i «Farmand» nr. 17. 51.

BRUDLAUP

feires 25. august av sjukesøster Borghild Lunde og lærer Egil Mjølka-
dal. Adr. for dagen: Hattfjelldal.

Disse bilder viser på en illustrerende måte hvordan den danske pøbel herjet i «frigjøringsdagene» i 1945. Det første bilde viser hvordan tre «gode» dansker angriper en ulykkelig og forsvarsløs kvinne. Det neste bildet viser hvordan begjærlige hender river klærne av henne, og bildet øverst til venstre viser en del av hensikten med heltenes rå oppførelse. Det andre var å klippe håret av henne. På det nederste bildet blir kvinnen ført bort av en konstabel som fant henne i denne håpløse tilstand.

Bildene er ikke tillaget i propagandaøyemed. De gjengir bare en av de mange liknende tragedier fra det Herrens år 1945.

Dame-pullover og vinkjølere som krigsviktige tyske okkupasjons-leveranser

Hvor meget koster okkupasjonen av Vest-Tyskland?

Privat til «8. Mai» fra Bonn.

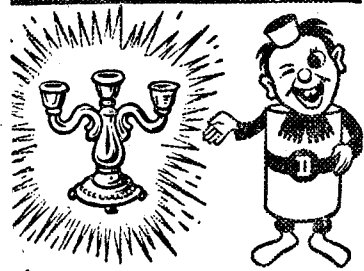
For kort tid siden uttalte øverstkommanderende for de amerikanske okkupasjonsstyrker i Vest-Tyskland, general Handy på en pressekonferanse at Tyskland siden krigens slutt har mottatt 4 milliarder dollars av USA, mens Tyskland bare har måttet yte 1,4 milliarder dollars som sitt bidrag til den allierte okkupasjon av Vest-Tyskland. Okkupasjonen er altså en overordentlig god forretning for tyskerne, sa han.

Denne offisielle erklæring fra amerikansk side har fremkalt en viss overraskelse i den vesttyske offentlighet. Mange spør på grunnlag av hvilke kil-
der generalen har foretatt sine beregninger. For årene 1945 til 1947 foreligger det overhodet ingen offisielle allierte opplysninger om okkupasjonskostnadene. Ifølge offisielle tyske beregninger utgjorde utgiftene til de amerikanske, britiske og franske okkupasjonsstyrker 1

1945 2 milliarder DM
1946 5,2 milliarder DM
1947 5,9 milliarder DM.

I disse tall har man ikke tatt med den såkalte usynlige tyske eksport, d.v.s. verdier som tas av de allierte av den løpende tyske produksjon. For valtningsrådet for Det tyske Næringsliv, hvis leder var Oberdirektør Dr. Pünder, regnet i sin tid ut at de allierte f. eks. i første halvår 1948 «tok» 58 pst. av den vesttyske symaskinproduksjon
56 pst. av mikroskopene
37 pst. av fotografiapparatene.
Man har ingen samlet oversikt over

Skinnende sol, uten puss

Utsynet fra vinduet

de alliertes veldige skogshugst, men man vet at bare i den franske sone ble 12 pst. av skogen hugget i 1948. Det foreligger allierte opplysninger om okkupasjons-omkostningene for årene 1948—50, nemlig

1948 4,5 milliarder DM
1949 4,7 milliarder DM
1950 5,46 milliarder DM.

Utgiftene i inneværende år anslåes a. de allierte til å komme opp i 9,3 milliarder DM. Regner man sammen alle disse årsbeløp kommer man opp i en sum av 37 milliarder DM, hvilket svarer til ca. 9,15 milliarder doll. altså nesten 8 milliarder mer enn det beløp som ble nevnt av general Handy. Men dette beløp dekker ikke på langt nær alle de tap Vest-Tyskland har hatt som følge av okkupasjonen. Hvor meget har f. eks. demontasjonen kostet, hvilke verdier er det gått tapt ved den «frie» utnyttelse av tyske patenter? Ennvidere ved beslaglegging av formuer, ved konfiskasjoner?

I takt med den økende trussel fra øst har man fra vest-alliert side øket antallet av uttalelser som går ut på at de høye okkupasjonsomkostninger er berettiget på grunn av situasjonen og i virkeligheten er til fordel for Tyskland. Da Tyskland ikke selv har noe forsvar, er det rimelig at det yter et bidrag ved betalinger av våre leveranser til de allierte okkupasjonsstyrker. Tyskerne godtar villig dette argument, men spekulerer av og til på om alle leveranser virkelig er like krigsviktige.

Regjeringen i Nordrhein—Westfalen sendte forleden ut en offisiell oversikt over de varer som de allierte kjøpte i 1950 i enkeltstaten Nordrhein—Westfalen for penger som var stillet til rådighet av Tyskland. Oversikten omfatter bl. a. følgende varer:

Tiden blir et valfartssted for tyske turister».

Fra Frankrike meddeles det at man skal sprengre den gamle festning hvor marskalk Petain holdtes fengslet, i luften og brenne alle hans møbler og de ting han hadde hos seg i fengsels-tiden, for å forhindre «valfart og kultusdannelse».

Og i Tyskland er okkupanter og der til innrettede tyskere opptatt med å «uskadeliggjøre» alt som kan minne om Hitler i Berchtesgaten —

At en stor del av menneskeheten har lidd av forfølgelsesvanvidd siden 1945, er jo ikke noe nytt. Men ovenstående meddelelser synes å tyde på at våre «gode» medmennesker nu også rides som en mare av den onde samvittighet. Ordene og medaljene som sitter som et jevnt amulettregn over landene i årene etter krigen, har allerede mistet sin kraft, later det til!

fast, beundrende hund har imidlertid en kjedelig bakside, som viser denne hunde-eier i all hans glans. Hør her: «Som vakthund på Kristiansten festning over gestapister og nazister, var den fryktet for sin bestemte framferd. Der hvor «Gay» ruslet omkring ble det alltid ro og orden.»

Roen og ordenen i de norske konsentrasjonsleirer etter «frigjøringen» ble neppe noensinne forstyrret av «gestapister og nazister».

Uro kunne bare skapes av folk med herr Gillers mentalitet!

Potemkin.

Pressens perversitet

I det danske blad «Revision» finner vi følgende linjer som tref-
fer midt i blinken:

Skriv en Løgn, der hetzer godt selv om Sproget er lidt raat, den vil Pressen ta med Glæde
Folk skal le - og Folk skal græde

Men en Sandhed — prøv det bare een, der Løgnen vil oplære — den blir takket for, men sendt ret tilbake — eller brændt.

En diskusjon om

skal man hate eller ikke hate er noe enhver får oppgjøre med seg selv etter sin natur og sitt temperament. — Det er helt nyttesløst å ensrette alle de forfulgte. Løsningen ligger nemlig ikke hos oss — men hos våre motstandere, selv om enkelte NS-medlemmer er av den natur at de, når de får et slag på den ene kinn venner det annet til. Før motstanderne innrømmer at det er begått en stor urett mot NS-medlemmer og før de forsøker å gjøre denne urett god igjen, vil ikke det norske folk kunne samles.

I virkeligheten fortsettes forfølgelse, mange sitter ennå inne, militære befalingsmenn skal melde seg som menige i en event. påkommende krig, masser av NS-folk er berøvet sine stillinger. Når noen så blir tatt inn igjen på sin gamle arbeidsplass, må de nøye seg med mindre lønn enn f. eks. nybegynnere på 19—20 år. Nylig vedtok Stortinget at NS-stortingsmenn ikke skulle få pensjon etc. etc.

Alt dette skjer tross for at der kommer flere og flere opplysninger som avslører de virkelige skyldige. — Synes virkelig Brit Tveit at tiden er inne til at NS-folk preker forsoning? Jeg er sikker på at de fleste NS-folk med glede vil rekke hånden fram til forsoning, hvis våre motstandere gikk i se selv og søkte best mulig å mildne følgerne av den forferdelige behandling bra mennesker har vært utsatt for i årevis. Flere døde av den, mange begikk selvmord, flere ble sinnssyke, mange utvandret og resten vandrer rundt med bitterhet i sinnet mot det samfunn som har tillatt og fremdeles tolererer en slik grusom urett. D. B.

sialistiske regjeringer både i øst og vest og nord. Men det er ytterst vanskelig å få øye på broderskapets opphøyde ide i deres handlinger.

Ikke engang det så meget omtalte broderskap mellom de skandinaviske land har kunnet stå for den helasting, som opprustningen er. Det forsvant sammen med tyskerne. Også her har det vist seg, at teori er et og praksis noe ganske annet.

Fr. N. (i det danske «Typ-Tid.»)

av Hertugen av Gloucester og vil i ukens løp føre samtaler med utenriksminister Morrison.

Blant de emner som skal drøftes er den foreslåtte nye mellomøstlige militærkommando, som ventes opprettet i forbindelse med Atlantpaktorganisasjonen. Dessuten ventes det at oljeproblemet i forbindelse med de persiske nasjonaliseringsforanstaltninger og situasjonen etter mordet på Kong Abdullah vil bli døftet.

EKSPERTER I FOLKERETT

undersøker for tiden mulighetene for å gi Vest-Tyskland retten til å erklære krig. Britiske jurister påstår at en slik ordning vil være nødvendig i det øyeblikk landet blir gitt større suverenitet og bidrar med soldater til Vest-Europas forsvaret.

De samme kilder hevder at Vest-Tyskland trenger retten til å erklære krig fordi landets soldater derved vil komme inn under de internasjonale bestemmelser for behandling av krigsfanger. Vestmaktene legger imidlertid vekt på at Vest-Tyskland i fremtiden bare skal kunne gå til krig sammen med medlemmene i A-pakten. På britisk hold blir det opplyst at en eventuell avtale med Bonnregjeringen vil ligge på Brüsseltraktaten deri at landene må konferere med hverandre før de tar skritt som kan lede til krig.

AUSTRALIEN

har anmodet general Ridgway om å protestere over for den japanske re-
gjering i anledning av, at japanske sjørøvere huserer i farvannene ved Australiens nordkyst.

DEN ÆGYPTISKE

utenriksminister Salah el Din, erklærte i aften i deputeretkammeret, at Ægypten innen denne måneds utgang vil oppsi sin gjensidige forsvartreatt med Storbritannia. — De deputerte ga høylydt deres begeistring over uttalelsen til kjenne. Salah el Din erklærte, at utenriksminister Herbert Morrisons uttalelse, da det britiske Underhus debatterte det mellomste Østen, hadde lukket døren for alle videre forhandlinger om forsvartreattaten.

Udemokratisk annonsering

«I den lange løp er de beste arbeidsvilkår de som frister flest mulig til å anstrenge seg mest mulig for å lage flest mulig varer billigst og best mulig», sier firmaet Anth. B. Nilsen & Co. i en annonse og dermed er vel i grunnen allting sagt om det samfunn, som vi ønsker oss, men som planøkonomene med sin sosialisme har gjort til håpløst. Vi sier med Johannes Hohlenberg i «Øyeblikket»: Vår tids politikere er som legene hos Moliere. De kjenner kun et universalmiddel: — å årelate.

Hushjelp,

grei og pålitelig, der som familiemedlem vil overta hush. for 2—3 voksne i pent landl. hjem, søkes av doktor Ragnhild Hauge, Arendal.

Nordmørspostens Trykkeri